

AMIGAvisen

NR.1 • 1994

4x24-bit grafikkort

Markedet vrimler med 24-bit grafikkort, og nøgleordene er i dag kompatibilitet, fleksibilitet og hastighed. Vi har taget 4 af kortene under vores kritiske lup - læs, hvad der kom ud af det.

Byg bro til PC-verdenen

Selv forhandlerne har længe indrømmet, at det - med de lave priser på PC'ere - slet ikke kan betale sig at købe et af de mange bridgeboards til A2000, A3000 og A4000. Nu kan tyske Vortex tilbyde et 50 MHz 486-kort - vi undersøger, om der er noget nyt under solen.

Strictly HD

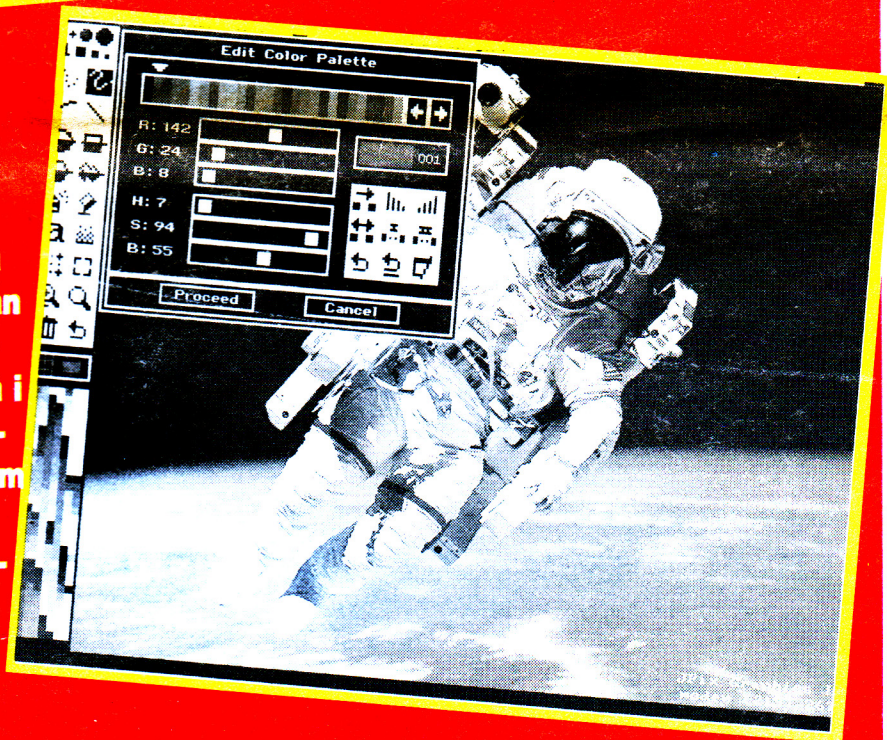
Star Trek er et af de spil, vi har moret os med. Som noget nyt kræver spillet en AGA-maskine samt harddisk - krav, der åbner mulighed for et spil af høj kvalitet. Er det så det, eller er det bare kvantitet? Læs mere inde i avisen.

Ny fjernforbindelse

BBS-systemet Xenolink er kommet på gaden i version 1.90, og har også været en tur omkring vores anmelder. Er det værd at skifte system - det fortæller vi mere om inde i avisen.

Godt på vej

- er navnet på vores nyheds-sider, hvor vi tager pulsen på markedet og ser på, hvad man kan bruge sine surt opsparede, inflationsramte kroner på i de kommende måneder. Denne gang drejer det sig bl.a. om tegneprogrammer, tekstbehandlinger, modems og acceleratorkort.

The Gathering - igen!

Den norske demogruppe Crusaders arrangerede igen i år partyet The Gathering. AmigAvisen var med og beretter om arrangementet. Herudover er en lang række af de nyeste demoer blevet vejet - læs, hvilke der blev fundet for lette.

OverDrive A1200

Uden harddisk 998,-
Med 345MB harddisk 3390,-
Med 525MB harddisk 4390,-

Uden harddisk 1398,-
Med 345MB harddisk 3790,-
Med 525MB harddisk 4790,-

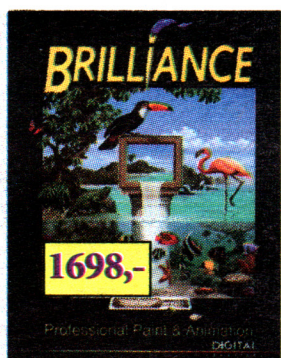

SupraTurbo 28MHz 1195,-

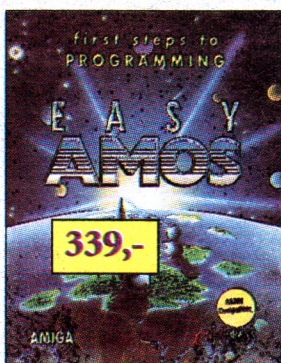

A1230-40MHz 4MB 4598,-
A1230-50MHz 4MB 6598,-
A2000-40MHz 4MB 6998,-
A2000/040-33MHz 4MB RING
A4000/040-40MHz 4MB RING

BLIZZARD A1200 Acc. kort
1220-28Mhz 4MB 2698,-
1230-40MHz 0MB 2998,-
1230-50MHz 0MB 3998,-

1698,-

339,-

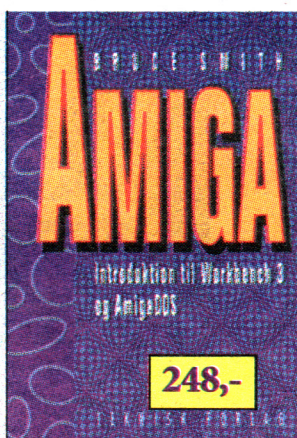

4998,-

998,-

Amiga
LOTTO
179,-

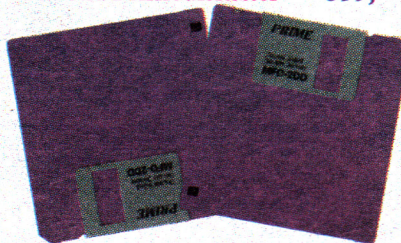
248,-

Digitizer
V-Lab Y/C A2000 3698,-
Vidi-Amiga 12 1498,-
Vidi-Amiga 12 & Sound 1898,-
Vidi-Amiga 12RT 2898,-
Vidi-Amiga 24RT 3498,-
Diskdrive's
AlfaData (2 års garanti) 798,-
M3A-1 Discountdrev 579,-
Extern HD drev 1198,-
HD-Kontroller
SCSI til CDTV 1295,-
DataFlyver AT A2000 898,-
DataFlyver SCSI A2000 1098,-
Oktagon AT-Bus 998,-
Oktagon SCSI-2 1698,-
Oktagon SCSI A500 1798,-
SupraDrive A500 1598,-
Joystick
CD32 Joypad 249,-
SureShot 199,-
ZipStik 198,-
ZipStik Auto „fire“ 249,-
The Arcade 230,-
The Bug 199,-
Analog Joystick adapt. 198,-
Kabler
2,5"->3,5" kabel A1200 270,-
Joystickforlænger kabel 78,-

PRIME

100% fejlfri mærkevarer

10 stk. Primedisketter 46,-
100 stk. Primedisketter 399,-

Multiplayer kabel fra Parnetkabel 5 meter 99,-
Modem 298,-

incl. kabler & software

SupraModem2400 795,-
SupraFax2400 1798,-
SupraFax14400 2998,-

Ram Udvidelser

512KB A500 med ur 290,-
1MB A600 med ur 495,-
2MB Alfaram A500 1698,-
MBX1200z 0MB 1198,-
MBX1200z 50/882 3598,-
2MB Ram A2000 1598,-

Scanner

AlfaScan800 1498,-
AlfaColor 2998,-
Epson GT6500 8995,-
Epson Amiga Driver 1598,-

SoundSampler's

Clarity 16bit smpl. 1298,-
GVP DSS8+ smpl. 798,-
Megalosound smpl. 449,-

Tilbehør

Støvlag alle Amiga'er 98,-
Emplant Deluxe (MAC) 4698,-
Joystick omskifter 229,-
Vortex 486SLC2 2,5MB 6498,-
Trust højttalere 25Watt 398,-

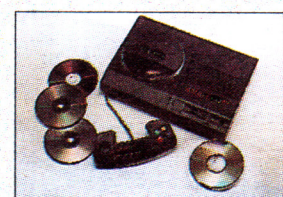
AMIGA

Fra kr. 9995,-
(excl. monitor)

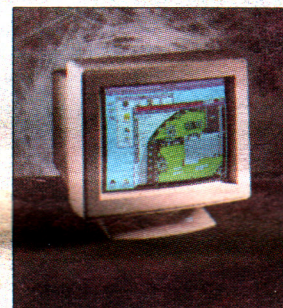

Fra kr. 2899,-
(excl. monitor)

Fra kr. 2495,-

Multi-Sync Monitor

AutoScan 14" 3498,-
IDEK 17" 9998,-

Z3 Fastlane SCSI-II
uden HD & RAM 3998,-

Meld dig ind i Betafon's nye Amiga Klub.

BETA Club

For kun 98 Kr. om året, får du een gang om måneden den sidste nye prislister, samt en række meget fordelagtige tilbud som kun tilbydes klubmedlemmer.

Sæt kryds ved Beta-Club og indsend kuponen, så vil du få tilsendt informationsark og indmeldelses skema.

Tilbuddene kan være alt indenfor Amiga & Amiga tilbehør, Software & Hardware

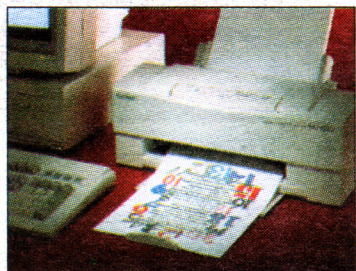
BETAFON Hard- & Software Center • BETAFON Hard- & Software Center • BETAFON Hard- & Software Center

CANON konkurrence

1. præmie: CANON BJC-600
2.-5. præmie: En Walkman

Spørgsmål: Hvad hedder CANON's seneste farveprinter?

Indsend svaret på et let læseligt postkort eller skriv det på bagsiden af en lukket kuvert – mærket "CANON konkurrence", til Betafon ApS, Gyldenløvesgade 2, 1369 KBH K. Husk tydelig navn, adresse og telefonnummer da vinderne kontaktes direkte. Der trækkes lod blandt de rigtige besvarelser onsdag den 3. august 1994 kl. 12 i vores butik. Sidste frist for indsendelse er fredag den 29. Juli 1994

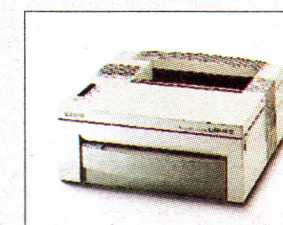

Citizen ABC-24
1995,-

Introduktionstilbud!

24 nåls farveprinter, med arkføder
Citizen ABC-24 1995,-

Canon LBP-4U
Kun 4995,-
Canon BJ-200
Kun 2495,-
Canon BJ-10sx
(incl. arkføder)
Kun 1995,-

Vi har altid masser af blade, bøger & spil til Amiga og PC

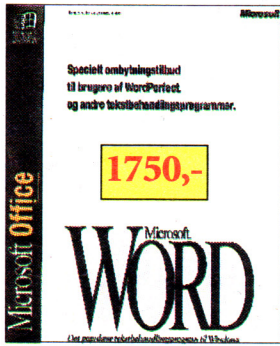
☐

MicroSoft Shop

▲ ▼

Masser af Microsoft produkter på lager

Word 6.0 trade up

1750,-

498,-

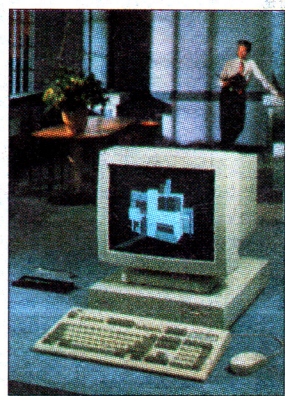

Et lille udpluk af vores MicroSoft produkter

Excel 5.0 trade up	1750,-
Publisher 2.0UK	1398,-

Microsoft CD titler:

Beethoven 9th symphony	698,-
Art Gallery	698,-
Cinemanima	498,-
Encarta 1994	1398,-

Tulip
COMPACT
486sx/25

Computer

BUSINESS CENTER

Kun 8995,-

- Opgraderingsokkel til 50MHz
- 14" SVGA farveskærm lavstråling MPR II
- 4MB RAM (Maks. 20MB)
- Tastatur & mus
- 170MB harddisk
- DOS 6.2 &
- X VGA 1024x768 Ni
- Windows for Workgroups 3.11
- Maks. farver 16.7 mio.
- 3 års garanti
- 3 x 16 bit udvidelsesstik
- (Gælder ikke farveskærmen)
- System Configuration Protection

COMPACT
disc

Sony Intern Double Speed
CD-ROM inkl. kontroller

1798,-

CD-ROM titler: Bl.a.
CD-mediashare
nr. 1-12 til priser fra

129,-

Grafik kort

Stealth Pro 1MB VLB	2298,-
Stealth Pro 2MB ISA	2898,-
SuperVGA 512kb	RING!

Lydkort

Gravis Ultra Sound	1998,-
Soundblaster 16 Basic	1198,-
Soundblaster 16 Value	1098,-
LogiTech SoundMan	498,-

Backup bånd

DC 2120 Uformateret	160,-
DC 2120 Formateret	198,-

Disketter

10 stk. Dysan Color	98,-
HD DOS-formateret	59,-
10 stk. Precision HD	

Disketterne er incl. labels og
formaterings garanti

LogiTech
ScanMan 32WIN

32 gråtone håndscanner
incl. OmniPage Direct
(OCR)

Kun 1098,-

KOMPAS LE v1.79

Max. 500 posterings
Økonomistyring med finans,
debitor, kreditor, lager, ordre
& indkøb

50,-

Kanontilbud

199,-

Dantekst 3.46 med stavkontrol (3.5" eller 5.25")

BETAFON Hard- & Software Center • BETAFON Hard- & Software Center • BETAFON Hard- & Software Center

Postordre salg

Varebestilling inden kl. 14 sendes samme dag. ☎ 3314 1233

Åbningstider:

Man-Tors 9.00-17.30
Fredag 9.00-19.00
Lørdag 9.00-13.00
Langlørdag 9.00-16.00

Vi har også eget
computer værk-
sted på samme
adresse. Vi er bl.a.
autoriseret Com-
modore værksted

Betafon's nye support BBS:
Airline Service BBS 36460848.
Åbent 24 timer alle ugens 7 da-
ge. USRobotics HST Dual
Standard 16.800 baud. SysOp
Søren Christensen

BETAFON

Aps

Gyldenløvesgade 2 • 1369 København K.
Telefon 3314 1233 • Fax 3314 1276

☐ Prisliste PC	☐ Prisliste Amiga, CDTV & CD32
☐ Prisliste PC spil	☐ Prisliste Amiga spil
☐ Beta-Club	☐ Betalog 2 Amiga hardware
☐ Hermed bestilles:	

Vare:	Antal:	Pris

(+ forsendelse)

Navn: _____
Adresse: _____
Postnr./by: _____
Evt. tlf. _____

Kuponen eller en kopi af den sendes til:
Betafon • Gyldenløvesgade 2 • 1369 København K.

Ansvarshavende udgiver:
Thomas Cuno Larsen

Chefredaktør:
Christian Estrup

Medarbejdere:
Tage Majland
Karsten Bo Malten
Kristjan V. Olesen
Mark Sederqvist

Annoncer:
Dansk Medie Hus ApS
Hillerødgade 81-83
2200 København N
Telefon: 38 33 10 09
Telefax: 38 33 31 34
Salgschef: Thomas Cuno Larsen
Salgs-konsulent: Jakob Elk

Produktion: Christian G. Larsen

Redaktion og udgiver:
Dansk Medie Hus ApS
Hillerødgade 81-83
2200 København N
Telefontid: 11:00-15:00
Telefon: 38 33 10 09
Telefax: 38 33 31 34

Vigtigt:
Materiale fra „AMIGAvisen“ må kun reproducere med tydelig kildeangivelse, og med skriftlig tilladelse fra Dansk Medie Hus ApS. Forlaget har ret til at reproducere og udgive indsendte programmer, artikler, billeder etc. på andre medier end i bladet. Forlaget påtager sig intet ansvar for eventuelle trykfejl. Alle installationer udført på baggrund af artikler bragt i „AMIGAvisen“, foretages på eget ansvar.

Produktion:
Dansk Medie Hus ApS
ABK Sats ApS
Glostrup Avistrykkeri A/S

Fotos:
Dansk Medie Hus ApS m.fl.

Distribution:
„AMIGAvisen“ distribueres til samtlige danske Amigaforhandlere i et oplag på 30.000.

En stor tak til forhandlere og producenter, der velvilligt har stillet udstyr og programmel til rådighed.

Leder

AmigAvisen - hvad er det? Dette er en reaktion, jeg i den seneste tid har mødt hos mange, der har set annoncerne for avisen. Disse mange skulle nu have fået svar på deres spørgsmål.

AmigAvisen udgives af Dansk Medie Hus, der også udgiver HiScore Professionel. Skribentstaben er en lille udvalgt skare af Amiga-skribenter fra dette magasin - skribenter, der alle har været med fra før Amigabladet Fokus Data og spilbladet HiScore fusionerede til HiScore Professionel. Et hurtigt blik på indholdsfortegnelsen vil overbevise om, at artiklerne i AmigAvisen dækker over en bred vifte af emner, så der skulle være noget for enhver smag.

Dette første nummer er ment som en slags 'prøveklud', der har til formål i praksis at belyse behovet for et rent Amigamagasin. Du skal således ikke forvente at se AmigAvisen på gaden igen de første par måneder - disse vil vi bruge til at samle erfaringer og respons på dette første nummer, og først om 2-3 måneder kommer et evt. nummer 2 på gaden. I mellemtiden er vi meget interesserede i kommentarer og kritik - positiv, såvel som negativ.

Mange vil spørge, hvorfor vi udgiver en Amiga-avis i en tid, hvor Amigaen pga. Commodores moderselskabs betalingsstandsning synes at have det svære end nogensinde. For det første er det en kendsgerning, at der stadig findes tusindvis af Amigaejere rundt omkring i landet - du, kære læser, er sandsynligvis én af dem. Disse Amigaejere har stadig brug for at læse om, hvad der sker med deres maskine, og det er her, AmigAvisen kommer ind i billedet som avis for de mange, der - ikke mindst efter ovennævnte fusion mellem Fokus Data og HiScore - har savnet et rent Amigablade.

For det andet er det langt fra sikkert, at betalingsstandsningen er så dårlig for Amigaen - ved at få skilt de urentable dele af foretagendet fra skulle Commodore få langt bedre mulighed - ikke mindst økonomisk - for at udvikle Amigaen, så den kan få den plads i computerverdenen, vi alle ved, den fortjener. Ved redaktionens slutning lå Commodore stadig i forhandlinger med kapitalstærke investorer, der er interesserede i at videreføre og -udvikle Amiga-linjen. Vi har altså al mulig grund til at se optimistisk på situationen.

Samme optimisme kan spores hos forhandlerne. Rasmus Pedersen fra BMP Data City udtaler således i en kommentar til situationen: "Som en af landets førende Amiga-forhandlere har vi på det seneste tit og ofte måttet svare på følgende spørgsmål: "Er det nu, jeg skal sælge min Amiga?", eller "Er det nu, jeg skal købe en PC'er?". Svaret er nej. Der er på nuværende tidspunkt ingen grund til panik. Bliver Commodore overtaget, hvad de efter største sandsynlighed gør, så spår vi Amigaen endnu mange gode år. Man lader ikke bare sådan et navn som Commodore falde på gulvet - det ligger der simpelthen for meget goodwill (og dermed penge) i. Konklusionen på alt dette kan næsten ikke være anderledes: Behold din Amiga, hvis du stadig bedre kan lide den end en PC'er - sælg den ikke pga. Commodores betalingsstandsning. På mit bord derhjemme stod der engang kun en Amiga. Nu står der både en Amiga og en PC. De er sat op for at blive - begge to."

Som nybagt chefredaktør vil jeg gerne afslutningsvis benytte lejligheden til at takke de mange, der på hver deres måde har bidraget til udgivelsen af AmigAvisen - herunder ikke mindst annoncører, skribenter og medarbejdere hos Dansk Medie Hus.

Christian Estrup

Chefredaktør

GODT PÅ VEJ...

Mere SyQuest-plads

De kendte flytbare harddisk-drev SyQuest, der bl.a. benyttes flittigt inden for den grafiske branche, er for nylig kommet i en 110 Mb-version, og nu kommer der også 270 Mb SyQuest-drev. Selve drevet er cirka på størrelse med et almindelig 3,5"-drev, og et enkelt cartridge fylder ikke mere end 3 disketter lagt ovenpå hinanden. Med en accesstid på 13,5 ms og en hastighed på op til 5 Mb/sek. er SyQuest fuldt på højde med almindelige, stationære harddiske.

Et SyQuest-drev med en kapacitet på 110 Mb koster cirka 4.000 kr., mens 270 Mb-versionen forventes at komme til at koste omkring 6.000 kr. De tilhørende cartridges koster hhv. 695 og 965 kroner stykket.

For yderligere information:
Scanteam, tlf. 86 18 16 00.

En 'Storm' i en A4000

Tyske Advanced Systems & Software, der bl.a. står bag de populære Blizzard accelerator-kort til Amiga 1200, har nu også et godt tilbud til A4000-ejere, der ikke er tilfredse med deres maskiners hastighed. *Cyberstorm* hedder kortet, der findes i versioner med 40 MHz 68040 samt - når Motorola frigiver processorerne - 50 MHz 68060 og måske endda 66 MHz 68060. 50 MHz 68060-versionen skulle give en hastighed omkring de 70 MIPS, hvilket skal ses i forhold til de ca. 18 MIPS, en 25 MHz A4000/040 leverer.

Kortene kan desuden udvides med ekstra cache, SCSI-II-interface, Ethernet-controller samt highspeed serielle porte. Priserne skulle ligge på omkring 8-9.000 kr. for 40 MHz 68040-versionen og 12-13.000 kr. for 50 MHz 68060-versionen.

Et PAR gode nyheder

PAR - Personal Animation Recorder - er et prisbilligt alternativ til de dyre single-frame-recordere, der normalt anvendes, når computer-animationer skal overføres til video. PAR klarer let fuldskræms PAL-format animationer, der kan redigeres og afspilles med 25 billeder i sekundet.

PAR har output i composit PAL, Y/C (S-VHS) og Component Betacam/MII, og opfylder således kravene til professionel videoproduktion i broadcast-kvalitet.

PAR kræver en stor harddisk, der tilsluttes direkte på kortets IDE-

controller - selv om animationerne pakkes med speciel hardware, fylder 1 minuts animation alligevel ca. 100 Mb, så en harddisk på et par Gb er ikke af vejen.

Med et udvidelseskort kaldet AD-3000 kan video også optages, igen i fuld broadcast-kvalitet.

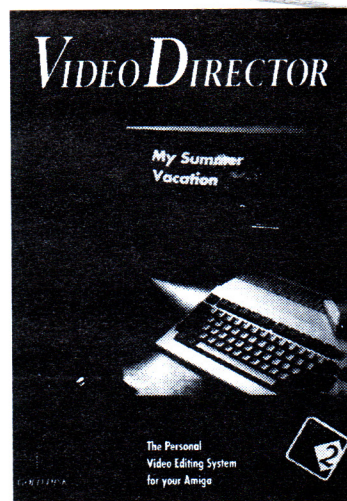
PAR-kortet koster ca. 24.000 kr., og AD-3000 kortet ca. 12.000 kr. - begge priser er inkl. moms.

For yderligere information:
Scanteam, tlf. 86 18 16 00

Styr videoen fra Amigaen

VideoDirector er navnet på et nyt produkt fra Gold Disk. *VideoDirector*, der består af et stykke software og et kabel til at forbinde Amigaen med en videomaskine, gør det muligt at samle en række videoklip på ét bånd. Man vælger ganske enkelt, hvilke klip der skal med, hvorefter *VideoDirector* klarer resten. Med en genlock tilsluttet Amigaen kan *VideoDirector* desuden lægge grafik ind over videoekklippene.

For mere information:
Amager Video Reportage,
tlf. 32 97 59 18

Hurtigt modem

TerboLine 19K2 er navnet på et nyt, billigt højhastigheds-faxmodem. Hastigheden går - som navnet antyder - op til 19.200 baud, og alle gængse standarder understøttes, herunder MNP5, V42 og V32terbo. Til en pris på 2.695 kr. alt inkl. må TerboLine 19K2 betragtes som en alvorlig konkurrent til de mange billige 14.400 baud modems, der findes på markedet i dag.

TerboLine 19K2 fås hos:
Scanteam, tlf. 86 18 16 00.

AMIGA 1200 2.995,-

A1200 computer med 68020 processor, 2MB CHIP RAM, AGA grafik og Kickstart 3.0.

A1200 DeskTop Dynamite 3.395,-

Med Wordworth, DPaint 4 AGA, Oscar m.m.

A1200 130 MB Harddisk Kit Dagspris

Kompakt 2,5" IDE harddisk til montering i A1200. Fuld AutoBoot og lynhurtig overførsel af filer.

Med alle kabler, skruer og software.

A1200 252 MB Harddisk Kit 3.595,-

Ny lynhurtig (1MB/sek.) 2,5" harddisk til lavpris.

Blizzard 1220 4MB 2.695,-

4MB RAM & 28,5MHz Accelerator

Det bedste RAM kort med indbygget accelerator til Amiga 1200. Gør computeren ca. 4 gange hurtigere. Se test i HiScore Professional nr. 7. '94.

Kan udvides med 14-50MHz FPU og ekstra RAM.

Blizzard 1230 40MHz 2.995,-

68030 * 40MHz * 32bit RAM * UR * FPU * SCSI Accelerator kort med 40MHz 68EC030 processor. Plads til FPU, SCSI og 64MB RAM. Kortet har to 32bit RAM banker, der hver kan udvides separat med 1-32MB moduler. Benytter standard 72pin SIMM RAM -som A4000.

Tilbehør til Blizzard kort

32bit SIMM RAM Ring
68881 FPU 14MHz 295,-
68882 FPU 40MHz 1.195,-
1230 FastLane SCSI 1.495,-
Fast SCSI II. Op til 10MB/sek.

Blizzard 1230
med 2MB og
68882 40MHz.
Kun 4.695,-

3,5" Harddisk kit..... Ring

A1200 Tower kabinet..... 1.995,-

VLab Motion 10.695,-

Med VLab Motion kan video digitalt optages, redigeres og afspilles på Amiga. Alt i real-time og i fuld Broadcast kvalitet.

Fuld non-lineær editering. Lav Erhvervs video, TV reklamer, musik video, TV udsendelser o.s.v. Alt med perfekt klipning, overgange, tekstning og effekter (PIP, morphing, Blue-Box, Chromakey, 3D grafik m.v.). Kompatibel med 24bit tegne og tekst programmer, morph software, ADPro, Image FX m.v.

Digital Video I/O

- * JPEG hardware.
- * Valgfri kompressions faktor.
- * Fuld PAL skærm format i 24bit.
- * S-VHS eller Broadcast kvalitet.
- * Genlock med Blue-Box generator.
- * MovieShop video software.
- * Toccata synkron stereo lyd.

Med JPEG real-time hardware kompression og dekompression fylder video på harddisk kun fra 0,2 (VHS) til 2,5MB (Broadcast) pr. sek.

Vi har også Personal Animation Recorder med video I/O i Component Betacam/MI format.

MAC & PC Emulator

Emplant er et universelt Emulator og interface kort til Amiga. Amiga RAM, harddisk, monitor m.v. kan benyttes til MAC og PC.

Emplant + MAC 3.695,-

Med Emplant MAC kan Amiga benytte Apple MAC software så hurtigt som en tilsvarende MAC. 100% kompatibel (også spil). Multitasking, understøtter Amiga HD drev, lyd, 256 farver (AGA) m.m. Med f.eks. et Retina kort understøttes MAC grafik i 16,7 mio farver.

Emplant PC Modul 1.695,-

Emplant med PC modulet gør A4040 486DX PC kompatibel. Frit valg af DOS/Window system. Kører alt, både seriøse programmer og spil. Fuld emulering af SoundBlaster lydkort og VGA grafik kort. Emulering af store PC grafik kort v.h.a. f.eks. Retina Z3.

Emplant SCSI + 2 x Seriel port 960,-

SCSI harddisk controller til Amiga, Mac og PC.

Spørg efter
Pakke-pris

AMIGA 4000

A4030 og A4040 er de perfekte computere til DTP, 3D grafik, video produktion, musik studier, BBS, præsentation og andre krævende opgaver.

68030/40 processor

Hurtig 68030 eller 68040 processor. 68040 giver maksimal ydelse og har indbygget MMU og FPU.

2 MB 32bit CHIP RAM for lynhurtig grafik

1,7MB High Density 3,5" Drev

Også til 1,44MB PC diske (samt MAC HD med Emplant).

AGA grafik

32bit grafik chips og 32bit Blitter.

Grafik i 256 farver eller HAM8 med fra 640x960 til 1280x512 punkter. Palette på 16,7mio. farver.

708x564 punkter
workbench.

AMIGA 4030..... 9.995,-

AMIGA 4040..... 15.600,-

Tillægspris for:

214MB harddisk +1.495,-. 340MB HD +2.195,- (2MB/Sek.).
4MB 32bit Fast RAM: +1.875,- (ved A4040 dog kun 1.395,-).

ISDN Master 3.695,- AMIGA & PC

ISDN er det internationale high-speed data net. En ISDN oprettelse (2 linier) er lidt dyrere end en alm. tlf. linie men koster det samme pr. minut. ISDN Master har to 64.000 baud data linier, der hver er langt hurtigere end high-speed modem. Fuld kompatibel med bbs software. Mange store Amiga/PC bbs'er har nu ISDN linier (få en liste).

Data og telefon kommunikation

ISDN Master til Amiga har digitale telefon funktioner, og kan kommunikere med to helt almindelige telefoner på en gang. Man kan føre en samtale eller overføre data på hver af de to ISDN linier samtidig.

Med den indbyggede sampler og DA konverter kan ISDN Master som telefonsvarer afgive og modtage harddisk beskeder.

SCSI Controller

FastLane SCSI & RAM 3.995,-

Zorro III FAST SCSI II controller med 10/20MB/sek. overførsel. DynamicCache. 4 32bit RAM banker til 1, 4 eller 16MB SIMM moduler, op til ialt 256MB RAM.

Oktagon 2008..... 1.695,-

Lynhurtig og avanceret SCSI-II controller til A2/4000. Plads til 8MB ZIP RAM. Med GigaMem Virtual Memory. Anbefales af Commodore til A4000.

Harddiske

Vi har AT og SCSI harddiske fra 214MB til 4GB. Spørg efter de seneste priser.

345 MB FAST AT..... 2.895,-
Ca. 2MB pr. sek. i A4000.

546 MB FAST AT..... 3.695,-

1.200 MB FAST SCSI II 8.495,-
Op til 10MB/sek. med FastLane SCSI.

SyQuest

SyQuest er AT eller SCSI harddisk drev med udskiftelige disketter. Perfekt som ekstra harddisk, til DTP, backup, musik, video, multimedia, skoler m.m.

110MB SyQuest... 3.995,-

Lynhurtig drev til 110MB diske. Op til 4MB/sek. og kun 14,5ms access tid. Kan indbygges i A2000-A4000 3,5" port.

110MB 3,5" Diskette..... 698,-

Se test i Amiga Magazine dec. '93: "10,6 Sehr Gut" og Amiga Special: "Sehr Gut".

Nyt: 270MB SyQuest 3,5" drev.

A500 Harddiske

Apollo 500 controller i flot kabinet med gennemført expansion port. Lynhurtig auto-boot og data overførsel. Kan udvides med Turbo kort og op til 12MB RAM.

Apollo 500 214MB..... 2.995,-

Apollo 500 345MB..... 3.695,-

Harddiske kan også benyttes til A4000.

A500 Turbo..... 1.975,-

32bit Accelerator kort til Apollo 500 med 25MHz 68020 CPU og 25MHz FPU. Plads til 4MB ægte 32bit FAST RAM. Ca. 10x hurtigere end normal A500.

CD³² 2.495,-

Commodores nye 32bit computer med indbygget high-speed CD-ROM. 68020 CPU, 2MB CHIP RAM og AGA grafik (som A1200).
* Fuld expansion port.
* Kan benyttes til musik CD'er.
* Med Oscar, Diggers, Wing commander, Dangerous Streets, Fakta m.m. på CD.

Full Motion Video..... 1.995,-

Se CD film i fantastisk digital kvalitet med HiFi stereo lyd. Top Gun, Patriote Games, Naked Gun 2 1/2 m.f. 198,-
RAP-BOX. Til CD32 disk drev, harddisk, par.+ser. interface m.m. Ring for info.
Communicator. Tilslut CD32 til Amiga computere. Ring.

CD Software

CD³² Spil. Prey, Microcosm m.f. Ring.

CDPD I - III..... pr.stk. 295,-
Fred Fish og andre PD serier m.m.

Demo Collection I / II..... pr.stk. 295,-
Demoer, animationer, 1000 musik moduler, Clip-art, PS fonte m.m. "Gold" i Amiga Format.

Pandora's CD..... 165,-
Musik, tale, grafik, video m.m.

17 bit Collection..... 495,-
Dobbelt CD med over 1GB data.

CDTV Harddiske & RAM Ring

Scanner

Epson GT 6500..... 8.995,-

Professionel A4 Flatbed scanner med 600/1200DPI i 16,7mio. farver. Perfekt til DTP på Amiga, PC og MAC. GT-6500 fik 97% karakter i Amiga Format, -det højeste et produkt har fået.

Monitore

Microvitec 1438..... 3.495,-

MultiSync og lavstrålings farve skærm. 15-40Khz horisontal. 45-90hz vertikal. Klarer alle A1200/A4000 skærm modes.

TVM 3A+ MediaScan... 2.695,-

Super VGA farve monitor med drejefod og kabler. 1024x768 punkter. Fremragende monitor, perfekt til film-merfri A1200/A4000 grafik.

TVM 4A+ MultiSync.... 3.195,-

Ægte MultiSync med 1024x768 punkter Non-Interlace grafik. Nyt design og fantastisk billedkvalitet.

Spørg efter 15"-21" monitore.

ScanDoubler..... 1.795,-

Til A4000. Konverterer alt 15Khz grafik til 31,5Khz, -også spil.

Flicker Fixer..... 1.495,-

Til A500/A2000 og SVGA/MultiSync monitore. Med stereo forstærker.

Printere

Star LC-20..... 1.495,-

Star LC-100 Colour..... 1.795,-

Star LC 24-200 Colour. 2.795,-

Star LS-05 Laser..... 3.995,-

Canon BJ-10sx InkJet. 2.195,-

Amiga Format "Gold", juli '93.

Canon BJ-200..... 2.995,-

Canon BJ-600 C..... 5.995,-

Epson Stylus 800..... 2.745,-

Primera Farve Printer.... Ring

Den revolutionerende nye farve printer.

Star 5TT Laser... 8.995,-

* PostScript * 2MB RAM *

5 sider/min. * RISC * 600 DPI

Super laser til lavpris. Den perfekte

hurtige laser til seriøse Amiga brugere.

Postscript giver fuld kreativ frihed, fri

frontvalg og hurtig download.

Køb ingen laser uden Postscript.

300x300 DPI og 600x300 med REP.

Med 250 siders arktyder og PLC5.

GVP

Vi har alle GVP produkter. Kom og få en demonstration.

68040/60

CyberStorm 68040 og 68060 accelerator kort til A3000, A4030 og A4040. Med Fast SCSI II og plads til 128MB RAM. Spørg efter priser og upgrade muligheder.

Modem

TKR SpeedStar..... 2.495,-

Ny lav pris. 300-14.400 baud. MNP 2-5, CCITT V.42/V.42bis. Op til 57.600 bit/sek. Fax 14.400 baud. Testvinder i det tyske Amiga Magazine "Sehr gut". Med PSU og software til Amiga og PC.

TerboLine 19K2. 2.695,-

19.200-76.800 bits/sek. V32.terbo. Fax. Ellers som TKR SpeedStar.

Diverse

CD ROM til Amiga..... Ring

Apollo 2030-50MHz..... 5.995,-

A2000 accelerator med 68882 FPU. 0-64MB RAM, High-Speed SCSI II.

GVP PhonePak..... 2.495,-

A4000 HAM8 grafik lavet med bl.a. VLab.

Toccata Lydkort

Ny lyd I/O kort fra MacroSystem.

* 16bit stereo sampler, 48Khz.

* HiFi Stereo output.

* Harddisk optagelse og afspilning.

* 96dB, 64 x oversampling.

* 3 stereo indgange med mixer.

* Med Samplitude software.

* Perfekt til VLab Motion.

Toccata 16bit..... 2.995,-

Grafik & Video

Vi har alt soft- og hardware til professionel Broadcast video og TV produktion. Der er udstyr til både analog og digital video og lyd redigering på Amiga og PC.

Nyt: PAR Digital Video, GVP TBC+ og Impact Vision 24-II.

GVP EGS 28 3.995,-

Nyt avanceret 24bit grafik kort til lavpris i ægte GVP kvalitet.

Retina Z3... 3.995,-

Ny Zorro 3 udgave af det berømte Retina 24bit grafik kort. 110MHz og NCR 77C32BLT grafik processor. Programmerbar output. Fuld AGA workbench.

Produceret af MacroSystem (VLab Motion, Toccata, Evolution, AirLink m.m.).

Retina Grafik kort..... 2.895,-

VLab Digitizer... 2.995,-

24bit realtime frame grabber. Tager billeder fra live TV eller video signal i utrolig god kvalitet. Den bedste og populæreste video digitizer til Amiga.

Live TV eller video kan ses i et vindue på computer skærmen.

Med keyframe og sekvens grabbing.

Genlock

Amiga genlock fra Electronic Design. Få tilsendt info på disse og andre genlock.

PAL Genlock..... 2.995,-

Y-C Genlock..... 4.295,-

Fremragende genlock til S-VHS i professionel brug. Topkarakterer i bl.a. det tyske Amiga Magazine.

Sirius Genlock..... 7.495,-

Til bl.a. VHS, S-VHS og U-Matic. Med professionel betjeningspult.

V-Code Extern..... 1.195,-

TV/VHS og S-VHS output fra Amiga.

Software

PageStream 3.0, ADPro 2.5, LightRave, Scala MM 300, Real 3D 2.0, Image FX, Clarissa, Adorage, MultiFrame, Bay, TV Paint, Art Expression...

Spørg efter priser samt andet software.

GODT PÅ VEJ...

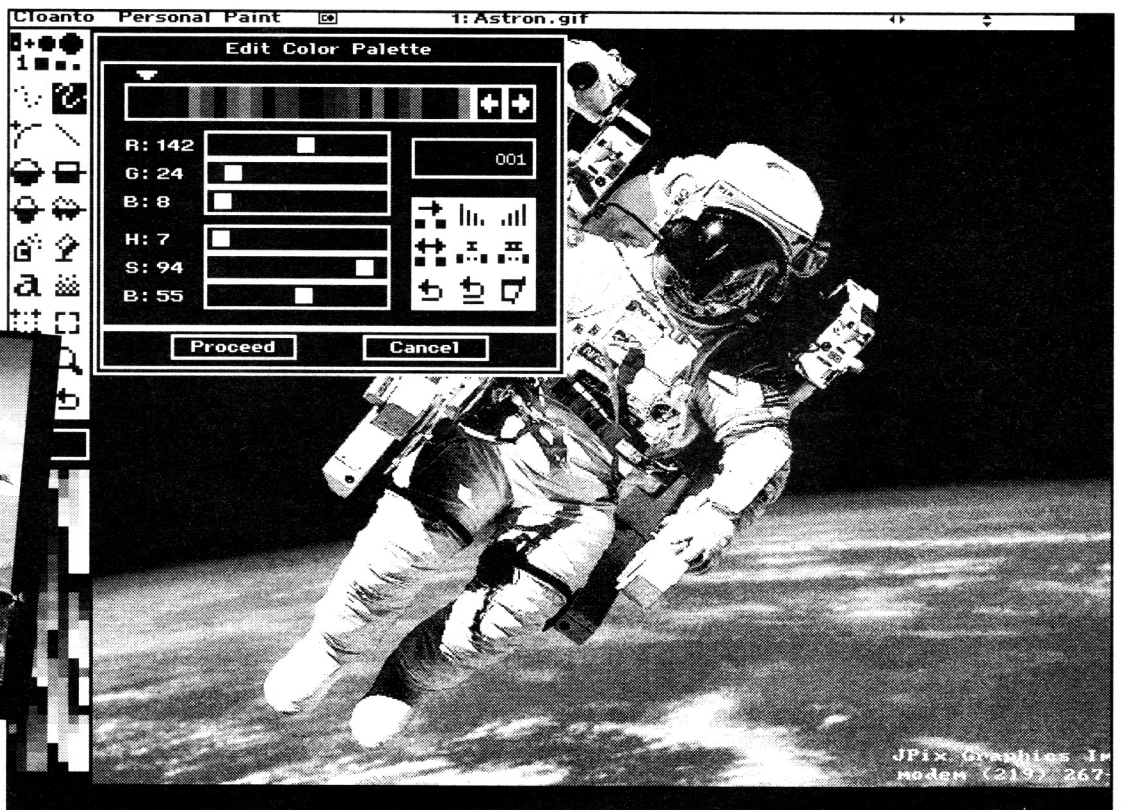
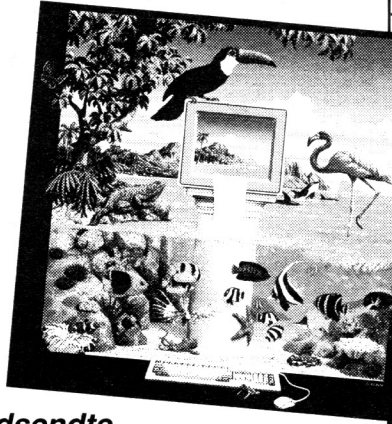
'Nye' tegneprogrammer på vej

Det prisbillige tegneprogram *Personal Paint* fra italienske Cloanto er nu ude i version 4.0. Nyt er bl.a. en væsentligt udvidet kurvetegningsfunktion, og samtidig er det endelig blevet muligt at tegne i HAM8 på Amiga 1200 og 4000.

Personal Paint minder i sin opbygning en hel del om klassikeren *DeLuxe Paint*, men kan en del mere. Således er der f.eks. indbygget et mindre billedbehandlingsprogram, der med sine mange funktioner kan løse en del mindre behov. Det bedste er næsten prisen, i England kan programmet fås for ca. en 500-kroneseddel (de vil nu nok helst have betalingen i pund!).

Også det vel nok mest kraftfulde tegneprogram til Amigaen, *Brilliance*

fra amerikanske Digital Creations, er på vej i en ny version, nemlig version 2.0. Her består nyhederne bl.a. af forbedringer af animationsdelen samt forstørrelsesdelen. Det skorter desværre på mere konkret information om *Brilliance* 2.0, men vi vender naturligvis tilbage med en grundig test, når programmet kommer på gaden.

Til højre ses avisens udsendte medarbejder under sin evige jagt efter nyheder!

Krig på tekstbehandlingssiden

Maximum Overdrive

Også på tekstbehandlingssiden er der nye versioner af gamle kendinge på vej. Mere konkret drejer det sig om *Wordworth 3* fra Digita og *Final Writer 2* fra SoftWood. *Wordworth 3* er allerede i handelen, mens *Final Writer 2* er lige op over.

Final Writer 2 indeholder naturligvis en række forbedringer i forhold til sin populære forgænger, bl.a. en ordentlig Undo-facilitet (på tide! -Red.) og endnu større muligheder for brugeren for at konfigurere programmet, som det passer ham. Således er det muligt at arbejde med op til 8 fuldt konfigurerede og flytbare toolboxes.

Wordworth 3 ligner umiddelbart det hidtil bedste tekstbehandlingsprogram til Amigaen, i hvert fald med hensyn til features. I flæng kan nævnes *Text Effects* der, som navnet antyder, kan lægge en række mere eller mindre underlige effekter på teksten og f.eks. vride den (funktionen

er ikke helt ulig *Text Art*-funktionen i *WordPerfect 6* til Windows); samt ikke mindst muligheden for at lave skemaer - noget, der længe har været savnet i Amiga-tekstbehandlingsprogrammer. Der kan endda indbygges simple regnearksfunktioner i skemaerne. Endelig må også adgangen til at benytte TrueType-fonte hilses overordentlig velkommen - dette giver jo adgang til i hundredevis af nye fonte.

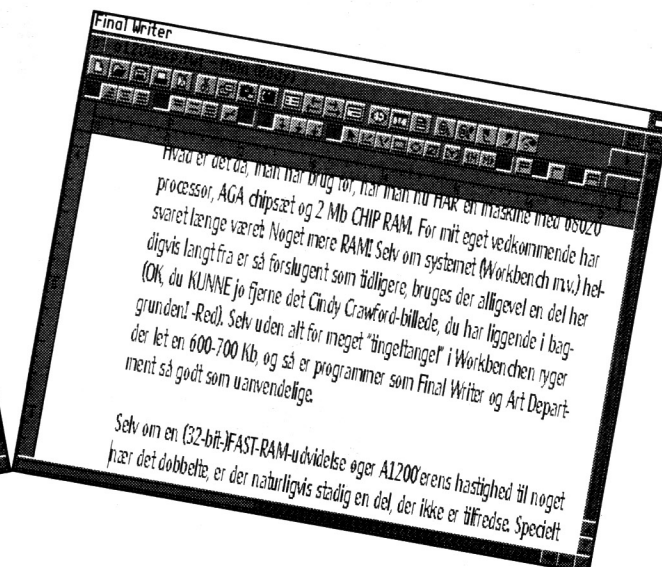
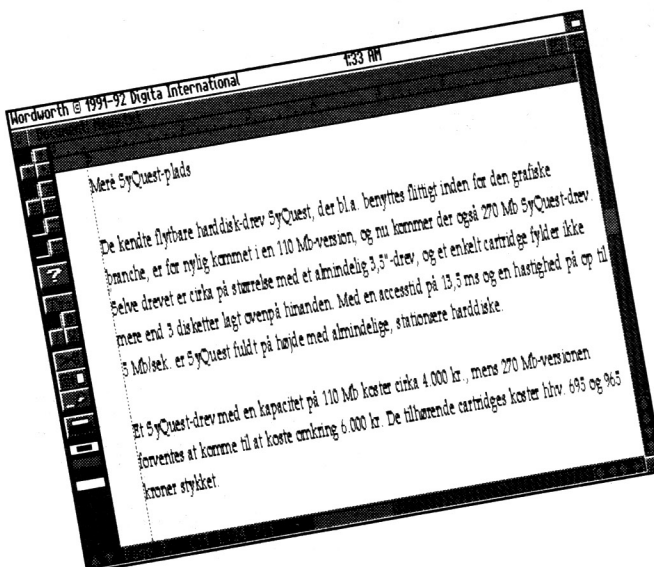
Som nævnt er *Wordworth 3* allerede i handelen - faktisk er en version 3.0a allerede ude til alle registrerede brugere af version 3, da denne indeholdt en del bugs. Dette har fået nogle til at beskyldte Digita for at have været lige lovlig hurtige med at sende *Wordworth 3* på gaden, blot for at komme før *Final Writer 2*. Hvorvidt disse beskyldninger har noget på sig, håber vi at kunne afsløre i et senere nummer i en komplet, sammenlignende test af de to programmer.

Overdrive er endnu en mulighed for de A1200-ejere, der ikke har råd eller lyst til at betale en formue for en 2,5" harddisk, blot fordi Commodore har indrettet kabinettet således, at der lige netop ikke er plads til en 3,5" harddisk!

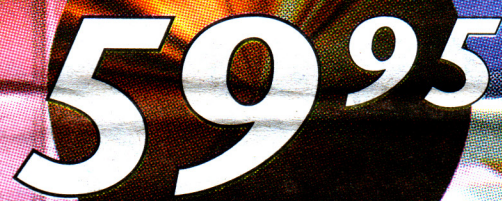
Overdrive tilsluttes i A1200'ens venstre side i PCMCIA-porten, og er designet således, at den fungerer som en smuk fortsættelse af A1200'ens eget kabinet - ikke helt ulig de gode, gamle GVP-controllere til Amiga 500. Inden i *Overdrive* er der plads til en enkelt 3,5" AT-harddisk.

Overdrive skal konkurrere med *Dataflyer*, der har været på markedet et stykke tid. *Dataflyer* er mere fleksibel, idet den ikke er bundet til et bestemt sted på A1200'eren, men til gengæld kan *Overdrive* lettere tages af maskinen, under armen og med over til naboens A1200. Valget må derfor komme an på ens aktuelle behov. *Dataflyer* koster iøvrigt 998,- kr. og *Overdrive* 1198,- kr.

Overdrive- og *Dataflyer* - fås bl.a. hos BMP, tlf. 33 33 07 27, og Betafon, tlf. 31 31 02 73.

Euro power pick

The image displays a variety of software products for IBM PS/2 and Multimedia computers. The products are arranged in a grid-like fashion on a blue background. Each software box features the IBM logo and the product name. The products include:

- Duke Stone 3-D, Apogee** (IBM PS/2)
- Doom 3-D, V.1.2** (IBM PS/2)
- Doom 3-D, V.1.2** (IBM PS/2)
- Electro Man 1, Iru Eps** (IBM PS/2)
- EPIC PHALL 1** (IBM PS/2)
- Netween Harry 1, Apogee** (IBM PS/2)
- MADE COMMANDER, BILLIG DATADISK** (IBM PS/2)
- NEODUCK PRO, Multimedia I** (IBM PS/2)
- NEODUCK PRO, Multimedia II** (IBM PS/2)
- TOP DRAW W/ WINDOWS** (IBM PS/2)
- XARGON 1, Eps** (IBM PS/2)
- DUKE NUKEM 3-D, Apogee** (IBM PS/2)

A large, stylized '599' is prominently displayed in the bottom right corner, indicating the price of the software collection.

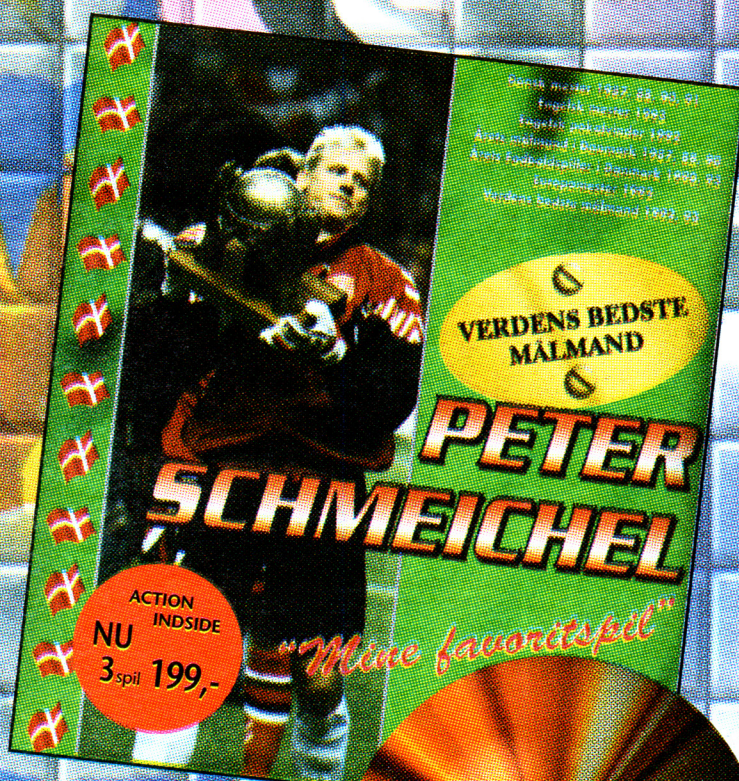
5995

The image displays a variety of sports and action games available on PC Gold and Amiga formats. The games shown include:

- AMIGA / ARNE 2**: A platformer game featuring a character named Arne.
- AMIGA / WORLD CRICKET**: A cricket simulation game.
- AMIGA / FOOTBALL MANAGER**: A football management simulation game.
- AMIGA / FOOTBALL MANAGER**: A football management simulation game.
- AMIGA / FOOTBALL MANAGER**: A football management simulation game.
- AMIGA / GREMLINGS 2**: A platformer game featuring a character named Gremlings.
- AMIGA / VM FOOTBALL**: A football simulation game.
- PC PC / KINGS SPIEL**: A football simulation game.
- PC PC / ATLETIK-SPIEL**: A track and field simulation game.
- PC PC / EHARNET SYVERNAGT**: A platformer game featuring a character named Eharnet.
- PC PC / FOOTBALL SPIEL**: A football simulation game.
- PC PC / FORMEL 1 RALLY**: A racing simulation game.

A large, stylized '9900' price tag is overlaid on a CD-ROM in the foreground, indicating the price of the collection.

9900

1990

9820-4122 Anviser nærmeste forhandler

4x24-bit Grafikkort

Markedet oversvømmes for tiden af mere eller mindre smarte grafikkort til priser, der ligger inden for almindelige brugeres rækkevidde. I denne jungle kan det være svært at finde et kort, der passer perfekt ind i ens eget system. Hvilket kort skal man vælge? AmigAvisen har her hentet 4 af de mest udbredte grafikkort hjem til test, så du kan danne dig et indtryk af, hvilket kort der passer bedst til dine behov - og din pengepung...

Af Kristjan V. Olesen

Efterspørgslen på grafikkort i den tunge ende af skalaen rent ydelsesmæssigt er vokset betydeligt inden for de sidste par år. Muligheden for at kunne bearbejde scannede eller genererede billeder i mange millioner farver har for alvor tryllebundet og fanget de semi- og helprofessionelle brugere og skabt behov, der retfærdiggør et stort udbud af muligheder.

Det er med andre ord den gamle historie om igen: „Udbud skaber efterspørgsel, efterspørgsel skaber udbud etc.“. Resultatet kommer under alle omstændigheder køberne til gode, fordi prisniveauet i takt med konkurrenceudvikling og -forvridning sænkes betydeligt.

Rå og uhæmmet sex

Det skal ikke være nogen hemmelighed at et godt grafikkort, der virkelig kan svede og yde, frembringer en vis orgasmelignende farvetilstand hos undertegnede. Det kan ikke sammenlignes med den ægte vare, men det er sgu tæt på (rolig nu, Kristjan! -red.). I hvert fald kan man være sikker på, at samtlige af testens kort forstår at få en nybagt grafikinteresseret ejer til at savle af ophidselse og fryd. „Hvorfor 24-bit, - vi har da HAM8?“, spørger du måske. Arbejder man bare en lille smule seriøst med grafik, det være sig f.eks. scanning, raytracing og/eller video, så kan man også skelne et HAM8-billede fra den ægte 24-bit-vare! Menneskets øje kan faktisk skelne utrolig mange farvenuaner, og vil hurtigt lade sig genere at et billede med ringe opløsning. Herom senere.

Her i spalterne kigger vi på 4 grafikkort, der alle tilbyder grafik i 16,8 millioner farver, alle er almindeligt udbredte, samt prismæssigt alle ligger i den billige ende af skalaen. Det drejer sig om Picasso, Retina Z2, Retina BLT Z3 samt EGS Spectrum 28/24.

Generelt om god sex i 24-bit

Problemet med kort, der skal erstatte og forbedre et eksisterende systems grafikmuligheder, er at få det integreret på en så tilpas måde, at der stadig kan benyttes eksisterende software og applikationer efter installationen. Dette er faktisk en ret kompliceret proces, når det drejer sig om om maskinens grafiske egenskaber. Grafikkort og medfølgende software skal kunne beslutte, hvornår dets egne grafikprocessorer skal overtage arbejdet fra maskinens processorer. Det er forståeligt, at en sådan proces medfører visse kompromisløsninger, ofte baseret på emulation af, at virkeligheden er en anden, end

den egentlig er. Kryptisk lyder det, men ikke desto mindre gør dette sig gældende for alle testede kort.

De første kort på markedet til Amigaen kunne man stemple som ubrugelige, simpelthen fordi man sagde farvel til sin gode gamle Amigas muligheder, så snart kortet var installeret. De krævede ganske enkelt specifikt programmeret software for at kunne yde, og havde ikke mulighed for at forbedre overall performance på f.eks. operativsystemet. Derudover kunne man næsten være sikker på, at det var nødvendigt med to monitorer i systemet.

Heldigvis ser virkeligheden lidt anderledes ud i dag. Næsten alle kort på markedet gør et fantastisk job i din maskine for at gøre det hele lidt lettere - eller lidt mere besværligt - for dig! Husk på, at det faktisk er en lappeløsning at installere et grafikkort i en Amiga - jo, hun er jo altså født med sine egne grafikchips! Derfor må man erkende, at nogle af de gode gamle muligheder går tabt, når først kortet er smidt i kassen...

Nok om forspil - hvad med kompatibilitet?

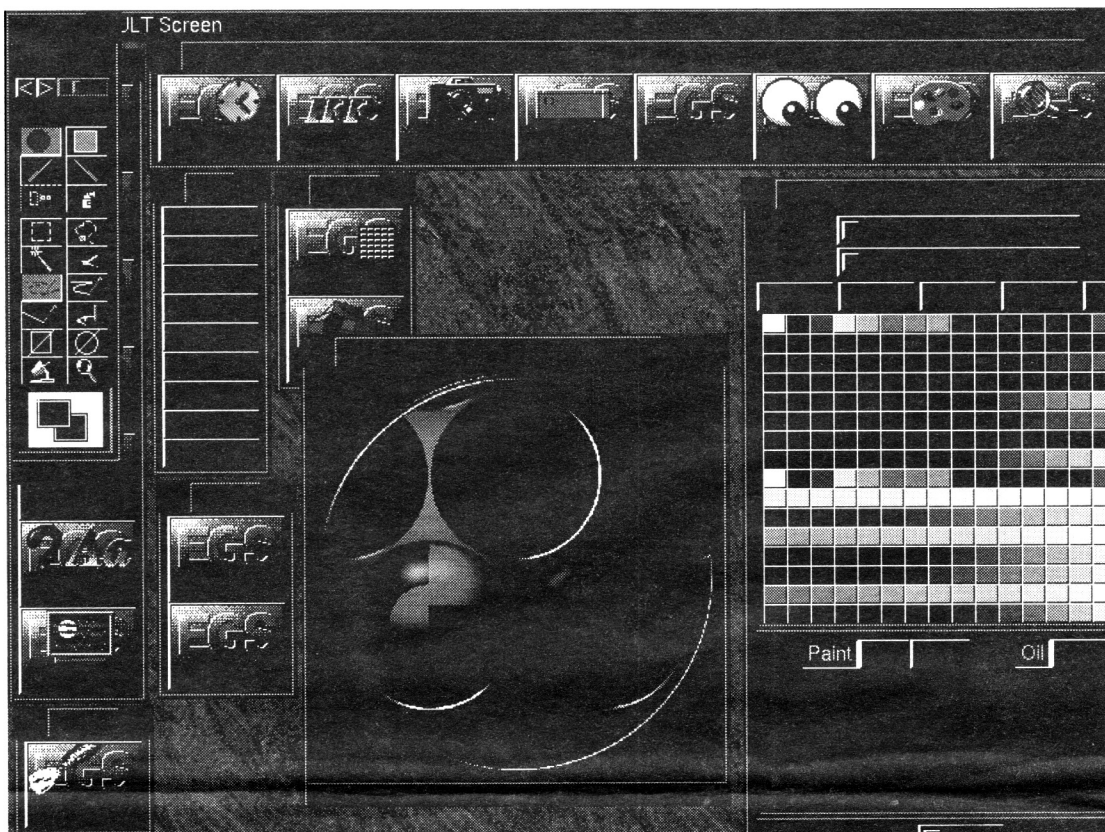
Efter disse indledende bemærkninger kan vi begynde at se nærmere på testens aspiranter.

Samtlige testede kort kan fungere i et system med kun en monitor, men i alle tilfælde er det en fordel at have en ekstra monitor. Dette beror ganske enkelt på det faktum, at en del af den eksisterende software til Amigaen er programmeret uden hensyntagen til Commodores specifikationer til software. Med andre ord: Ingen af de 4 kort kan li' programmer, der benytter egne „hardware-rutiner“ (bedre kendt som slamkode).

Programmerne må altså fungere i et „normalt“ Workbench-miljø. I et system med to monitorer kan sådanne programmer omdirigeres til monitoren tilsluttet Amigaens normale monitor-udgang. Det er ikke altid, at dette virker, men så findes der heldigvis små luskede tricks, der kan snyde f.eks. Retina-kortet til at afvikle et dårligt kodet program fra Workbench. Men herom senere!

Alle kort i denne test har været udsat for højst ubehagelige kompatibilitets-prøver. Programmerne, der ligger til grund for testen, er de programmer, jeg har vurderet som almindeligt udbredte og anvendte. Generelt kan man være sikker på, at de fleste spil og demoer ikke længere kan afvikles fra Workbench, og derfor indgår disse ikke i kompatibilitetstesten.

I alle 4 tilfælde aktiveres kortet - via startup-sequence eller WB-

Her ses EGS-skærmen åbnet i 640x480.

Startup - under opstart, og det er derfor stadig muligt at anvende spil og se demoer via boot fra diskette eller via harddisk („Boot with no startup-sequence“).

Samtlige kort er testet på en Amiga 4000/040 (Kick 3.0) med 2 Mb Chip RAM, 8 Mb Fast RAM, 1960 og 1084 monitor.

PICASSO II - VillageTronic

Picasso-kortet i den nye version ligger rent ydelsesmæssigt godt oppe på siden af f.eks. den gamle kending, Retina Z2-kortet. Ligesom dette anvender Picasso den gamle 16-bit Zorro II-bus i Amigaen. Det testede kort var bestykket med 1 Mb RAM, men det kan også leveres med 2 Mb RAM. Generelt om 24-bit kort kan man sige, at 2 Mb RAM må være den absolutte minimumsgrænse, hvis man virkelig vil arbejde seriøst. Et 800x600 billede i 24-bit fylder nemt over 1 Mb, og så er man altså prisgivet mht. at bearbejde og se det i f.eks. ImageFX!

Installationen af kortet er helt smertefri; dette gælder både hard- og softwareinstallation. Kortet placeres ganske enkelt i et ledigt Zorro-slot, hvorefter monitoren tilsluttes kortets udgang. Picasso er det eneste af de testede kort, der ikke giver mulighed for tilslutning af en ekstra monitor. Derimod „sløjfes“ Amigaens normale monitor-signal op i en stikforbindelse i kortet og videre gennem kortet op i monitoren („sløjfe-kablet“ medfølger). Dette giver mulighed for at afvikle programmer fra Work-

bench, der ikke åbner en „lovlig“ publicscreen. Disse signaler sendes simpelthen direkte ud via den normale monitorudgang. Dette er Picasso-kortets største force for den køber, der ikke ønsker et 24-bit system, der kræver to monitorer! Til gengæld virker dette system (sammen med kortets software) langtfra altid med alle programmer. Med andre ord: Et system med to monitorer vil altid virke mere fleksibelt. Dette belyses senere i testen.

Picasso leveres i en nydelig kasse med 3 disketter, en 100 siders engelsk manual (ringbind) samt et „sløjfe“-monitorkabel. I softwaren medfølger - foruden diverse 24-bit saver-moduler til AdPro, ImageFX og Reflections - et ganske udmærket animationsredigeringsværktøj (MainActor), og derudover en række utilities. Manualen ligger under middelstandard (på nær installationsdelen), hvilket kan henføres til det faktum, at der i starten bruges al for meget plads på unødvendige tekniske forklaringer om pixels, frekvenser m.v. Oplysninger, der helt og aldeles preller af på undertegnede, men må virke yderst forvirrende og upædagogiske på nybegynderen. I stedet burde man have brugt mere tid og plads på strukturering og forklaring af kortets funktion og virkemåde. Derudover består sidste halvdel af manualen af C-dumps for udviklere og fuskere, som burde have ligget på disk! Manualen virker kort sagt rodet og ustruktureret. Under installationen, som ellers foregår smertefrit via Commodores „Installer“-utility, bliver

man spurgt, om man ønsker at installere „TV Paint Jr.“. Dette svarede jeg ja til, men måtte herefter afbryde installationen, fordi denne program-diskette ikke fulgte med det eksemplar af Picasso, jeg havde til test. Om dette er en fejl, ved jeg ikke, men det var i hvert fald generende at skulle begynde forfra på installationen (hvorfor er der ingen, der skriver ordentlige scripts til „Installer“?!). Nå, men efter at have accepteret dette kunne jeg boote og påbegynde opsætningen af systemet.

Egentlig opsætning er der faktisk ikke tale om. Det eneste, jeg skulle foretage mig, var at vælge en ny opløsning i systemets velkendte Screenmode-prefs. Her fremkom der, udover de normale skærmopløsninger, en række nye Picasso-opløsninger at vælge mellem. Jeg valgte en 1280x1024x8-skærm og fik denne serveret uden problemer. Picasso kan kun levere 24-bit i opløsninger op til 800x600. I højere punktopløsning er farveantallet begrænset til 256 eller mindre. Mht. skærmopløsningen iagttog jeg af og til på 1960-monitoren voldsomme og utilfredsstillende farveforstyrrelser af billedet ved opløsninger på eller højere end 800x600. Dette undrede mig, eftersom jeg havde valgt en skærmfrekvens, som jeg vidste, monitoren kunne bære (31kHz). Derudover er 1960'eren en af de monitorer til Amiga, der dækker det bredeste frekvensområde, og problemet bestod, selv om jeg forsøgte mig med andre skærmfrekvenser. Hvis dette er en generel skavank for Picasso, kan det blive et fak-

Verdens vildeste spillecomputer

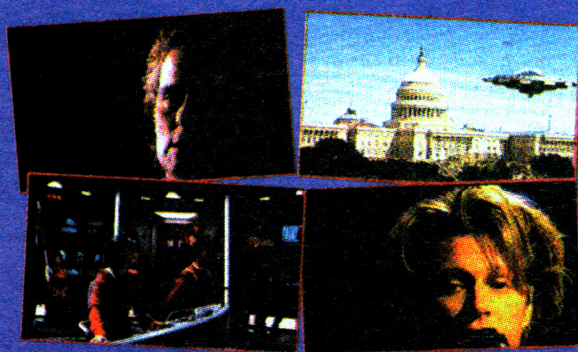

Til spil...

Ægte 32 bit Amiga teknologi. Indbygget CD drev til spilCD'ere, CDTV titler og audio-CD'ere. Dobbelt hastigheds CD drev. Mulighed for karaoke. Med FMV-modul kan den anvendes som CD-video-maskine. Leveres med Gyldendals Fakta Leksikon på CD og to forrygende action spil.

...og meget mere

tum, der gør, at kortet taber i værdi, da „farve-flimmer“ er noget af det værste, man kan opleve på en computer!

Selve Workbench-emuleringen foregår via programmet „Picasso“, hvor man først og fremmest angiver og ændrer monitor-data (skærm-frekvens m.m.), men selve kernen i systemet ligger i Commodity-programmet „ChangeScreen“, hvor man kan gå ind og styre bl.a. skærmstørrelser for applikationer, der åbner egne skærme uden for Workbench-miljøet (se fig. 1). Hver gang man starter et nyt program op, popper ChangeScreen automatisk op, så man selv kan bestemme karakteristika for størrelsen af skærmen.

Her er det vigtigt at påpege, at langtfra alle etablerede programmer fungerer optimalt med dette system. Deluxe Paint og Scala MM er gode eksempler på dette. DPaint er et udmærket program i sig selv, men det er vist almindelig kendt, at der ligger nogle „grimme“ hardware-rutiner gemt i programmeringen (bl.a. skrives der direkte i skærmhukommelsen via hjemmestrikkede hardware-rutiner) (hvorfor er det så så langsomt?!, red.). I tilfældet med Picasso betyder det, at det ikke er muligt at multitask (Workbench kan ikke åbnes), og maskinen kan crashe, når man forsøger at quitte! Scala MM giver heller ikke mulighed for multitasking på Picasso. Scala åbner jo flere skærme, og hver gang dette sker, beder Picasso dig via ChangeScreen om at give den nye skærm data. Men det kan jo ikke lade sig gøre, fordi der ikke kan etableres kontakt med Workbench. Hvad gør man så? Det tog mig lidt tid, før jeg fik knækket denne nød, men omsider fandt jeg ud af at angive „#?“ i ChangeScreens dialogboks for Scala. Herefter virkede Scala upåklageligt, idet hver skærm, der blev åbnet, fik samme data som hovedskærmen (bortset fra, at maskinen gik kold, når jeg forsøgte at quitte). Følgende programmer er alle testet fra Workbench, og virker (medmindre andet er anført): AdPro (Saver medfølger, se fig. 2), Scala MM300, ImageFX (Saver medfølger), Brilliance (kan ikke quittes), DPaint (ingen multitasking, kan ikke quittes), Imagine, Aladdin 4D, Real 3D, LightWave (LightRave), PixProXL, Protracker (kan ikke quittes) samt Pinball Fantasies (kan ikke quittes).

Generelt kan man sige, at Picasso er et forholdsvis nemt kort at arbejde med. Det er forholdsvis hur-

tigt, men hvorfor ikke lave en Z3-version, VillageTronic? Hele ideen omkring „ChangeScreen“ er god og pædagogisk, men det virker ikke altid efter hensigten. Picasso er det eneste af de testede kort, der gør det muligt at trække programbjælker og skærme ned med musen som på en normal Amiga. Eneste æstetiske ulempe i denne forbindelse er, at „bagerste skærm“ bruger samme palette som den foranliggende skærm.

RETINA Z2 & RETINA BLT Z3 - MacroSystem

I denne del af testen var jeg ret privilegeret, idet jeg selv i det sidste års tid har haft fornøjelsen af at anvende Retina Z2, og dermed kender kortet ud og ind. Retina blev hurtigt en klassiker efter lanceringen sidste år, og det er ikke helt tilfældigt. Kortet bliver af mange betegnet som det hurtigste og mest fleksible kort i prisklassen. Det er ligefrem blevet kaldt bedre end mange af de kort, der ligger i en helt anden prisklasse. Der er selvfølgelig bagsider af enhver medalje, men det kommer vi ind på senere.

Retina Z2 & BLT Z3 bliver her behandlet under et, fordi de basalt fungerer på samme måde, leveres med samme software samt installeres på samme måde.

Den eneste forskel ligger i hastigheden: Retina Z2 er selvsagt et Zorro II-kort (16-bit bus), Retina Z3 et Zorro III-kort (32-bit bus). Derudover er Retina Z2 clocket med 60 MHz (egen blitter) og Retina BLT Z3 med 100MHz (egen blitter), altså en betydelig hastighedsforskel! Retina BLT Z3 er et rent Zorro III-kort, der således kun fungerer i nyere maskiner, hvor Retina Z2 fungerer både i nyere og ældre maskiner (A2000, A3000, A4000). Det kan bestykses med 1, 2 eller 4 Mb RAM. Det testede Z2-kort var bestykket med 2 Mb RAM. Zorro III-versionen kan udbygges med et videomodul, der sættes på kortet og åbner mulighed for at overføre kortets højoplysninger til video! Derudover kan den bestykses med 1 eller 4 Mb RAM.

Det testede Z3-kort var bestykket med 1 Mb RAM, hvilket er alt, alt for lidt til nogen som helst brug! Generelt for begge kort gælder, at de fungerer bedst med en ekstra monitor tilsluttet Amigaens egen monitorudgang. Der er altså ikke tale om en „sløjfe“-løsning her, som i tilfældet med Picasso. Dette

MainActor (Picasso) er et glimrende redigeringsprogram til animationer.

gør livet med kun en monitor ret ubehageligt, da man så ikke kan lede skærmsignaler ud til en og samme monitor via den normale monitorudgang.

Retina leveres i en nydelig papæske med 2 diske, en 85 siders brugermanual samt en 76 siders manual til tegneprogrammet VDPaint. Manualen, jeg har modtaget, er på tysk, men min egen gamle manual til Z2-kortet er på engelsk, så det kan sikkert lade sig gøre at erhverve sig en på engelsk. Manualen er ikke noget hit, men den er trods alt bedre og mere omfangsrig i den nyere version. Den bærer et ustruktureret præg, men kan i visse afsnit virke ganske pædagogisk. Manualen til VDPaint er et opslagsværk, og er som sådan et godt værktøj.

Installationen af kortet er problemfri og overstået på ganske få minutter. Multiscan-monitoren tilsluttes udgangen på Retina-kortet, og den sekundære monitor tilsluttes Amigaens monitorudgang.

Herefter kan software-installationen påbegyndes. Den foregår via Commodores udmærkede „Installer“-utility, og her checkes f.eks., om man selv har nyere libraries installeret på harddisken. Kort sagt: Problemfri installation. Dejligt!

Softwareen er forbedret væsentligt i version 2, set i forhold til den gamle version 1.3; system-softwareen er blevet hurtigere og (næsten) fejlfri. F.eks. er det nu muligt at anvende hires-pointers i systemet (hvilket ikke tidligere har kunnet lade sig gøre). Det er ikke muligt at trække skærme ned med musen, medmindre det sker på den monitor, der er tilsluttet Amigaens monitorudgang (kryptisk, red.).

Medfølgende til Retina er en fuld version af et godt 24-bit tegneprogram. Det er faktisk utroligt, at MacroSystem sender et program med i pakken gratis, som originalt koster stort set det samme som kortet! Det er virkelig dejligt at arbejde med, kan af og til virke en smule sløvt, men gør i øvrigt, hvad det skal med airbrushes, alpha-channels osv. Derudover medfølger et animationsprogram (24-bit)

kaldet „MakeRace“, skrevet specielt til Retinas buffer-system. Det kan tage en sekvens af billedfiler og pakke dem så godt og grundigt sammen, at det er muligt at afspille 24-bit animationer i lo-res i op til 10 frames pr. sekund, og dette er lidt af en bedrift, sammenlignet med hvad man ellers har set på andre grafikkort. Sluttelig medfølger diverse players, viewers, testers og demos til kortet. Alt i alt et ret pænt udbud af medfølgende software.

Retina-systemet er bygget op omkring en vigtig kerne, der hedder „RetinaEmu“ (se fig. 4). Dette program er en commodity, der stort set fungerer på samme måde som Picassos „ChangeScreen“ (blot med flere muligheder!). Det sørger for at initialisere kortet under opstart af maskinen. Derudover registrerer programmet alle programstarter i systemet. Når et program startes op for første gang, kan man ikke se nogen forandring i programmets udseende, men skærmens navn (Public Screen Name) er gemt i en liste som RetinaEmu genererer. Før man starter programmet op næste gang, bringer man RetinaEmu frem og vælger programnavnet fra listen. Nu kan man angive opløsning for skærmen samt bestemme, om programmet skal startes op på Retina- eller Amiga-skærmen. Det giver selvsagt fuld kontrol over systemet, fordi man på denne måde selv definerer kortets omgivelser. Næste gang, man således starter f.eks. Protracker op, kan det foregå på en 1280x1024 skærm på Amiga-monitorudgangen!

Deluxe Paint ville være rar at åbne på Retina-kortets monitorudgang (hvor multiscan-monitoren er tilsluttet), fordi man så kunne arbejde i hires-HAM8 uden flicker. Problemet er - som med Picasso-kortet -, at skærmskrivningen i DPaint foregår via hardware-programmering. Dette betyder, at Retina må skrive flere gange til skærmen i sekundet for at få de seneste penselstrøg opdateret. Denne proces foretager Retina ikke automatisk, fordi skrivningen er ret tidskrævende (f.eks. 10 gange i sekundet kontinuerligt). Ikke desto mindre er det muligt at bede Retina om at gøre det for f.eks.

DPaint et vist antal gange i sekundet. Dette foregår også i RetinaEmu, men „Skærm-Refresh“, som det kaldes, er ikke videre anvendeligt, fordi det sløver hastighed og performance gevaldigt ned. I sådan et tilfælde må man altså bide i det sure æble og sende DPaint videre til Amiga-monitorudgangen. Når man først har vænnet sig til disse termer og skavanker, ja så bliver man faktisk helt glad for det. Hvis man f.eks. ønsker at sammenligne HAM8 og 24-bit versionen af et og samme billede, starter man AdPro op og loader via den medfølgende AdPro-Saver til Retina 24-bit-billedet ind på Retina-skærmen, dernæst eksekverer man selvsamme 24-bit billede til HAM8 på Amiga-skærmen, og Vupti! Nu kan man se begge versioner samtidigt - det ene i 24-bit, det andet i HAM8. Og tro mig, man kan se forskel!

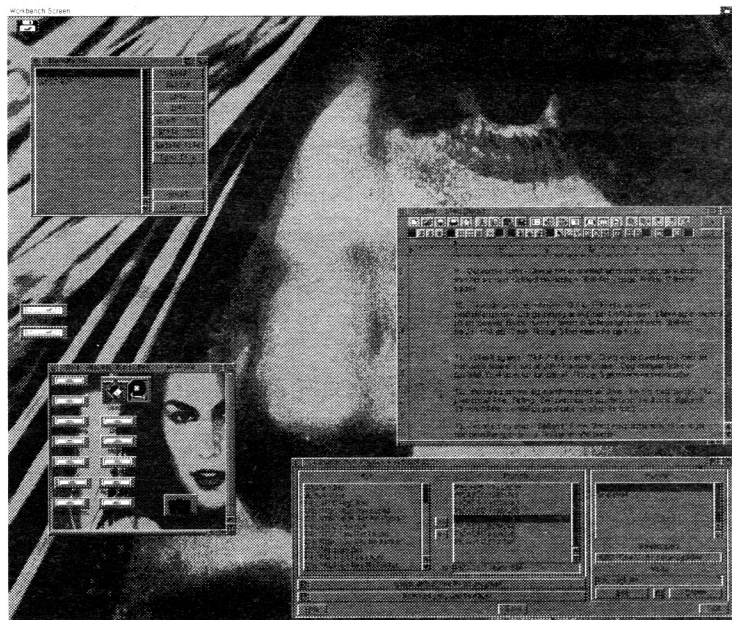
Derudover synes jeg generelt, det er sexet og fedt at kunne multitask lynhurtigt mellem mange forskellige programmer - på to skærme!

Retina er det af de testede kort, der tilbyder flest opløsninger på en 1960-monitor. Det er f.eks. muligt at åbne en 24-bit skærm i 1024x768, en 16-bit skærm i 1280x1024 og en 8-bit skærm i 2400x1200 eller 3300x566 punkter. Alt på samme tid, dvs. hvis man har RAM nok i Amigaen og på Retinaen!

Retina kan i systemer med to monitører sættes op til at kunne kære alt seriøst software. Det kræver en del pilleri at få valgt de rigtige opløsninger til alle programmer, men når først arbejdet er gjort, er det en fornøjelse at benytte systemet.

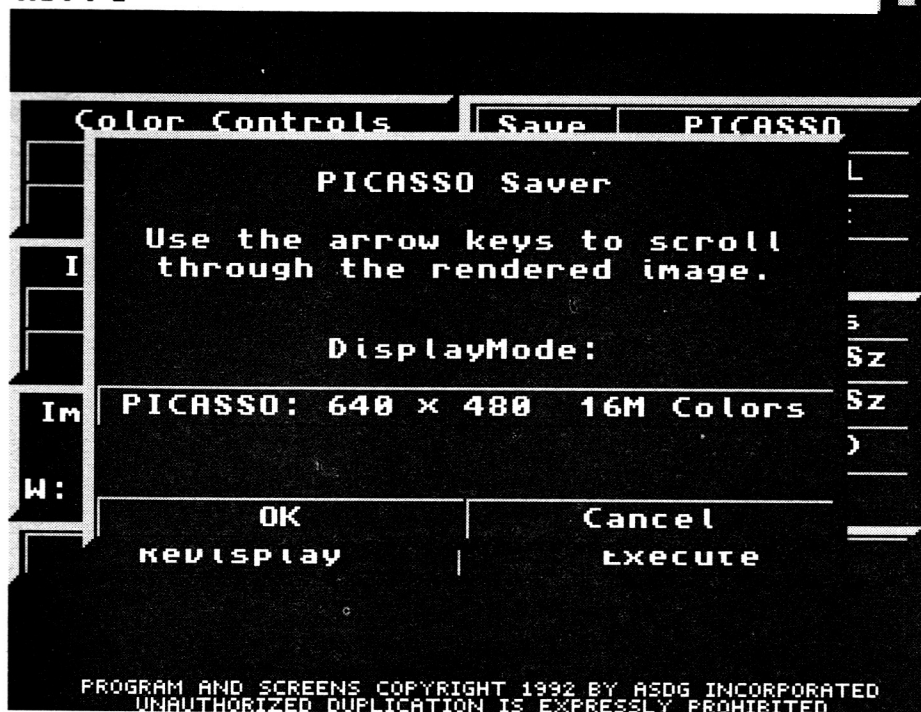
Samtlige af de testede programmer på Picasso kører problemfrit på Retina. Spil og demo'er skal stadig afvikles udenfor Workbench'en, men det har jeg i hvert fald lært at leve med.

Derudover er det typisk, at Retina-kortet speeder performance op på hele systemet, dvs. både Workbench og applikationer. Det skulle efter sigende være en kæmpe forøgelse på 2000'eren, men selv på 4000'eren er der mærkbar forskel.

Picasso-Workbench åbnet i 1280x1024, bemærk „ChangeScreen“.

ADPro

Her ses det medfølgende savermodul til AdPro.

Det gør det mere udholdeligt at køre sin Workbench i f.eks. 800x600 eller 1024x768...

EGS SPECTRUM 28/24 - Great Valley Products

Dette kort havde jeg på forhånd glædet mig som et lille barn til at afprøve. Og jeg blev glad, det var simpelthen kærlighed ved første blik. Jeg blev så glad og kærlig, at jeg seriøst overvejede stille og roligt at indgå ægteskab mellem det og min Amiga. Simpelthen beholdte det, og så se, om nogen opdagede det! Forhandleren beklagede sig dog hurtigt, og jeg måtte være vidne til en trist skilsmisse mellem to elskende.

GVP har ganske enkelt taget konsekvensen af det med kompatibilitets-problemerne og udviklet et lille operativsystem, de kalder „EGS“ (se billedet). Det er faktisk en helt ny Workbench, der sørger for at gøre livet behageligt for Spectrum-kortet. EGS-WB er egentlig blot et normalt program (der i virkeligheden er et operativsystem i operativsystemet), der startes som en hvilken som helst anden applikation på Workbench'en. EGS piller ikke synderligt ved dit eksisterende system, idet det får sin helt egen skuffe på harddisken, hvor ALT ligger (programmer, libraries etc.)!

Spectrum virker fint i systemer med 1, 2 eller hele 3 monitører, men også her skal man nok gøre sig klart, at størst tilfredsstillelse opnås i et system med i hvert fald to monitører. Hvis man kun har én monitor, skal man anvende den medfølgende monitor-„sløjfe“, som sørger for at dirigere monitor-signalet den rigtige vej (som med Picasso-kortet). Derudover skal man under installationen angive, hvor mange monitører man har til rådighed.

Spectrum-kortet leveres i en papæske med 5 disks, en brugermanual på ca. 120 sider, en manual til tegneprogrammet „Spectra Paint“ på ca. 40 sider samt et monitor-kabel (en „sløjfe“). Kortet fås med 1 eller 2 Mb RAM. Det testede kort var bestykket med 2 Mb RAM.

Kortet var som de andre testede kort ganske nemt at installere. Spectrum har Auto-sense, dvs. det finder selv ud af, om det sidder i et Zorro II- eller Zorro III-slot, og skifter automatisk status herefter.

Jeg tilsluttede 1960-monitoren til Spectrum-kortet og 1084'eren til Amigaens monitorudgang. Herefter startede jeg systemet op. Dette gav mig et skærbillede på Amiga-monitoren og sort skærm på Spectrum-monitoren. Dernæst påbegyndte jeg software-installationen, som foregik med et yderst intelligent og velgennemtænkt „Installer“-script. F.eks. bliver man løbende oplyst om udpakkede filstørrelser, samlede filstørrelser og i øvrigt allerede her spurgt, om man benytter 1 eller flere monitører, og hvilke typer det drejer sig om. Forbilledeligt og smukt - igen GVP!

Efter en varmstart kan man for første gang iagttage det blå EGS logo på Spectrum-skærmen, mens der bootes på Amiga-skærmen. Herefter er der lidt opsætningsarbejde at foretage, før man for alvor kan starte EGS op. I de medfølgende EGS-prefs skal man angive eller ændre skærm-data og en række karakteristika. Bl.a. skal man fortælle, om Amiga-monitoren rent fysisk står til højre eller venstre for Spectrum-skærmen. Dette skyldes en af de fedeste gimmicks ved EGS-systemet. Forestil dig, at du har nogle programmer kørende på begge monitører. Hvordan skifter man nu mellem de to monitører? Jo, man flytter da bare musen ud gennem siden på skærmen - og vupti, så befinder vi os på den anden skærm!! Lækkert som bare fanden! Godt gået GVP.

Nå, men nu er det så blevet tid for at prøve at starte EGS op. Det går fint. Systemet starter op på Spectrum-skærmen, og her kan man vælge f.eks. at starte 24-bit-tegneprogrammet „Spectra Paint“ op. Redskaberne minder lidt om dem, man finder i Photoshop, der kendes som et yderst professionelt program fra Macintosh-plattformen. Spectra Paint er et godt og hurtigt program, som man skal prise sig lykkelig over at have fået med i prisen på kortet.

Af samtlige programmer, jeg testede på Spectrum-kortet (samme som på Picasso og Retina), var det ironisk nok kun ImageFX fra GVP selv, der dumpede (maskinen går ned). Rygterne skal dog vide, at der allerede nu er en speciel optimeret og fejlfri version af ImageFX til EGS på gaden.

Amiga CD³²

Verdens Vildeste Spillecomputer

Nu kun kr.

2.495,-

Inkl. 2 spil & Fakta leksikon

Kom ned og se vores store udvalg inden for spil og film til CD32 og Amiga.

Pro COMPUTER

Strandmarksvej 21 * 2650 Hvidovre * tlf.nr. 31 78 55 43 * fax.nr. 31 78 56 56.

Det er muligt at om dirigere den normale Workbench fra Amiga-skærmen til Spectrum-skærmen vha. den normale ScreenMode-Prefs (man vælger simpelthen en EGS-opløsning)! Herefter åbner alle Workbench-kompatible programmer på denne skærm, mens kortet selv sender ikke-kompatible

programmer til Amiga-skærmen! Se så er der jo noget ved det!

Generelt vil jeg sige, at Spectrum-kortet er det mest behaglige og kompatible grafik kort, jeg endnu har arbejdet med. Det er dejligt at flytte rundt på et 24-bit billede på skærmen, uden at det forsvinder

eller bliver til en ramme, medens man flytter det! Det eneste, jeg kan anfægte, er 1960-monitor-definitionen, som ikke tillader mere end 800x600 punkter på skærmen. Jeg ved, at skærmen kan klare mere, så det er sandsynligvis bare et spørgsmål om selv at definere nogle mo-

Fortsættes side 12

Her ses en Workbench åbnet via Retina-kortet. Bemærk RetinaEmu.

Bøger

Et besøg hos en typisk boghandler kan let efterlade det indtryk, at der stort set ikke udgives bøger om Amigaen. Dette er dog langt fra tilfældet - de kan blot være lidt svære at finde. Vi har set på 4, der alle synes at være tænkt som mere eller mindre dybtgående supplementter til A1200-manualerne.

Amiga - Introduktion til Workbench 3 og AmigaDOS

Denne bog er en oversættelse af den engelske *Amiga 1200 Insider Guide*. Bogen beskriver brugen af Amigaen helt fra bunden - blandt emnerne er 'træer og grene' (filstrukturer), Commodities, scripts, printere og Workbench-opsætning. Også et udmærket kapitel om virus er der blevet plads til.

Bogen er ganske udmærket oversat - således er også de mange skærbilleder taget fra den danske Workbench. Alt i alt er *Amiga - Introduktion til Workbench 3 og AmigaDOS* et ganske udmærket køb, ikke mindst for begynderen. Også den lidt mere øvede kan finde en del 'guldgrube' - dog ikke så mange, at det kan retfærdiggøre en pris på 248 kr.

Forfatter: Bruce Smith
Oversat af Freddy Thunø
Udlånt af: Teknisk Forlag
210 sider, 248 kr.

Amiga Next Steps

Her er der tale om en fortsættelse til *Amiga 1200 Insider Guide* - en fortsættelse, der desværre ikke er oversat til dansk.

Bogen går i sagens natur en del mere i dybden end sin forgænger - således bruges f.eks. et helt kapitel på *Protect*-kommandoen, og et andet kapitel beskriver, hvorledes AmigaGuide-filer opbygges.

Bogens største styrke er dog helt klart dens meget grundige beskrivelse af såvel software- som hardware-udvidelser. F.eks. indeholder bogen indtil flere kapitler om brug af harddisk, et kapitel om monitorer og de mange nye skærmopløsninger, et kapitel om grafik (herunder digitizere og grafik-kort) og et kapitel om lyd. Hele vejen igennem beskrives den hardware og de programmer, der er tilgængelige på markedet.

Bogen indeholder en del skærbilleder, der dog desværre er temmelig 'gnidrede'. Som helhed er *Amiga Next Steps* ganske underholdende og velskrevet. Det faglige niveau veksler fra det helt grundlæggende til det meget høje. For nybagte A1200-ejere, der har fået sat sig ind i Workbench og AmigaDOS og nu vil lidt videre, er *Amiga Next Steps* ikke det dårligste valg.

Forfatter: Peter Fitzpatrick
Udlånt af: Sall Data
256 sider, 198 kr.

Mastering AmigaDOS 3 - Tutorial og Reference

Endnu en mulighed for nybagte A1200-ejere for at lære computeren nærmere at kende er *Mastering AmigaDOS 3*-serien, hvori indgår bindende *Tutorial* og *Reference*. Bøgerne omhandler primært version 3 af AmigaDOS og Workbench, men også version 2.0 og 2.1 gennemgås.

Tutorial er naturligvis en øvelsesbog, der kommer ganske grundigt rundt i hjørnerne af AmigaDOS og Workbench 3. De mest almindelige kommandoer gennemgås således fra bunden, hvorefter de mere avancerede muligheder beskrives. Også mere overordnede beskrivelser af f.eks. forskellige former for multitasking findes i bogen, og i et kapitel beskrives endda, hvorledes man kan sætte et simpelt netværk op.

Reference er ganske enkelt en bibel for den, der ønsker at kende AmigaDOS ud og ind. ALLE kommandoer gennemgås med næsten tysk grundighed, inklusive samtlige options. Endvidere indeholder bogen kapitler om emner som virus, IFF-formatet, AmigaGuide og opbygning af Mountlists. Det er tydeligt, at bogen er udgivet af samme forlag som *Insider*-serien - således er kapitlet om virus praktisk talt identisk med det tilsvarende kapitel i *Amiga 1200 Insider Guide*, der i sin danske oversættelse - *Amiga - Introduktion til Workbench 3 og AmigaDOS* - er beskrevet andetsteds på disse sider.

Forfattere: Mark Smiddy og Bruce Smith
Udlånt af: Betafon
Tutorial: 384 sider, 298 kr.
Reference: 416 sider, 298 kr.

Hvad skal man vælge?

De her beskrevne bøger minder en del om hinanden, og det kan derfor være svært at vurdere, hvilke(n) man vil få mest ud af. Selv om *Mastering AmigaDOS 3 Tutorial* starter på begynderniveauet, vil mange nok blive skræmt af bogens størrelse, hvorfor *Introduktion til Workbench 3 og AmigaDOS* vil være et bedre valg - denne kan så evt. senere suppleres med *Amiga Next Steps*. *Mastering AmigaDOS 3 Reference* er mest et opslagsværk, men som sådan er den også den bedste af sin art.

➔ Fortsat fra side 11

nitor-frekvenser i den medfølgende EGS monitor-pref...

Samlet vurdering

Det er ømtåleligt at skulle anbefale et af de testede grafik kort frem for de andre. Et godt råd hænger altid nøje sammen med, hvilke behov der kendetegner den enkelte køber. Overordnet kan jeg sige, at hvis man blot har lyst til at „lege lidt“ med 24-bit grafik, så kan man nøjes med en knap så dyr og helstøbt løsning som f.eks. Picasso. Hvis man har lidt mere professionelle ambitioner, så kan man for det første ikke nøjes med et kort med kun 1 Mb RAM. Jeg har lidt på fornemmelsen, at 1 Mb-kortene skal være appetitvækkere, andet kan de ikke være. Derudover tjener firmaerne jo lidt ekstra på at sælge dig et kort med for lidt RAM på, hvis de ved, at du kommer tilbage for at få nogle større RAM-blokke. Tænk dig godt om, det kan være billigere i længden, hvis man allerede fra starten køber kortet med mere RAM på. Retina-kortet (og det gælder både Z2- og Z3-versionen) vinder på pris/ydelsesforholdet. Det fungerer upåklageligt og er kompatibelt med stort set alt eksisterende software. Til gengæld er det næsten nødvendigt at have to monitorer tilkoblet systemet, hvis man vil kunne mærke denne kompatibilitet! Retinaens force ligger også i hastighedsgevinsterne generelt i systemet, ligesom den udbredte understøttelse af kortet i nyligt fremkomne programmer er med til at gøre det favorabelt.

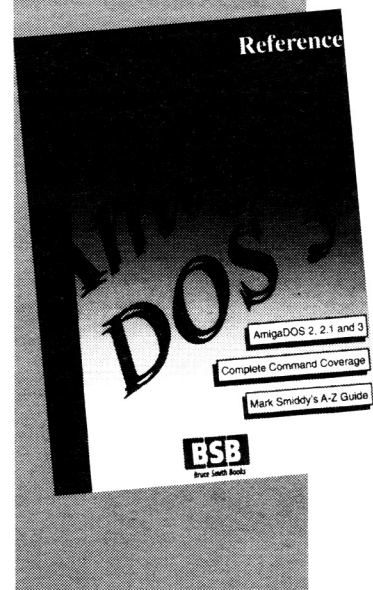
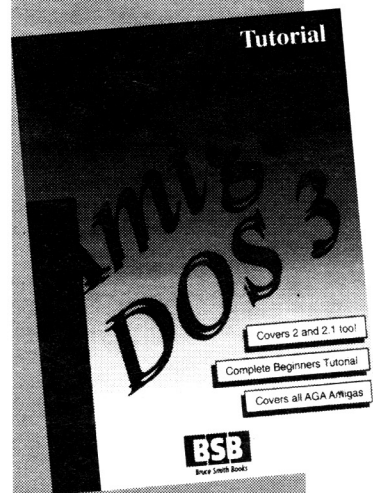
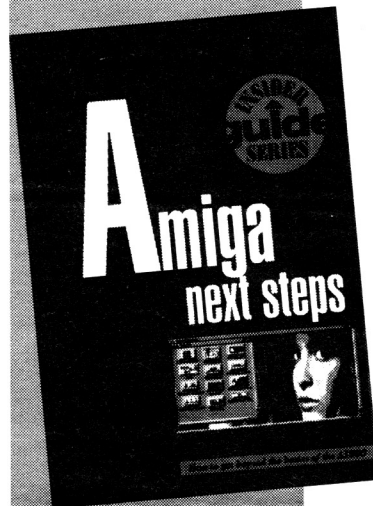
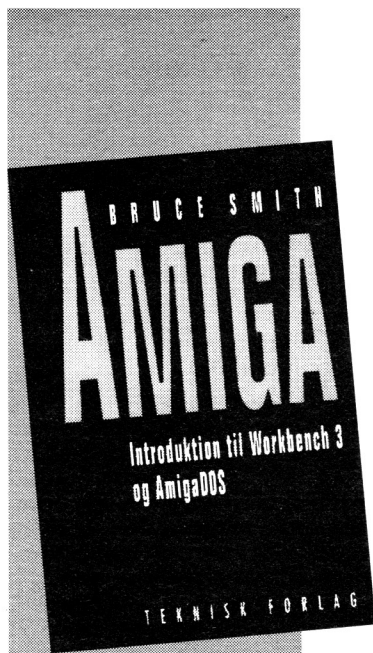
EGS-kortet henvender sig til mere professionelle og afviger endda ikke synderligt meget i pris fra Retina-kortet. Det er ikke helt så understøttet som Retina, men mon ikke det kommer? Det er hurtigt (ikke helt så hurtigt som Retina) og fleksibelt, og døjer på ingen måde med kompatibilitetsproblemer. En stærk manual (som altid fra GVP) vejer tungt. Alt i alt synes jeg i første omgang, du bør afveje dine egne behov og din pengepung, før du kaster penge ud af vinduet...□

PICASSO
VillageTronic
1 Mb version testet
Pris: 3498,-
Udlånt af: BMP Data City
tlf: 3333 0727

RETINA Z2
MacroSystem
2 Mb version testet
Pris: 3698,-
Udlånt af: Artiklens forfatter
Fås bl.a. hos BMP Data City
tlf: 3333 0727

RETINA BLT Z3
MacroSystem
1 Mb version testet
Pris: 4498,-
Udlånt af: BMP Data City
tlf: 3333 0727

EGS SPECTRUM 28/24
Great Valley Products
2 Mb version testet
Pris: 4498,-
Udlånt af: Betafon ApS
tlf: 3131 0273

AMIGA 1200 til under 4000

For dig, der vil det hele...

- Motorola 68020
- Multitasking
- 32 BIT
- Grafikaccelerationskort
- 16,8 millioner farver
- Musik & Video
- HiFi stereolyd
- Min. 2 MB grafisk hukommelse
- Dobbelt game adapter
- Kan tilsluttes TV og computerskærme

AMIGA 1200

For dig, der vil endnu mere...

- Motorola 68030/68040 processor
- Grafikaccelerationskort
- 16,8 millioner farver
- Musik & Video
- HiFi stereolyd
- Min. 2 MB grafisk hukommelse
- Avanceret Desktop Publishing
- Multimedia

AMIGA 4000

SOMMERUDSALG HOS DANMA

CD32

- Verdens vildeste CD-maskine!
32 bit, 16,8 mill. farver, 2 MB RAM
Arbejder med:
*Super SPIL på CD
*Almindelige MUSIK
CD'ere + CDG
*De nye CD-I
VIDEO CD'ere*
Tilsluttes blot almindeligt
TV/stereo-anlæg
Leveres INCL. 2 super SPIL
og DANSK FAKTALEKSIKON

*CD-I kræver FMV
modul, spørg din
forhandler!

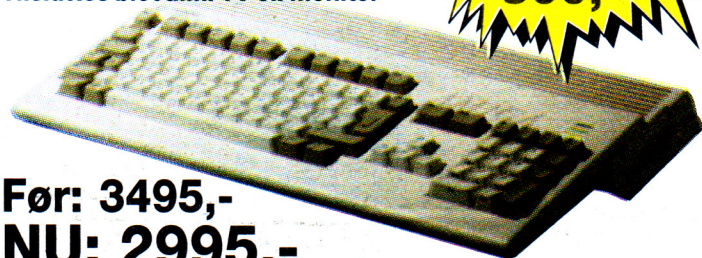

**SPAR
500,-**

Før: 2995,-
NU: 2495,-

AMIGA 1200

- kan det hele!
32 bit, 16,8 mill. farver, 2 MB RAM
Til spil, tekstbehandling, tegnefilm,
videoredigering og meget mere...
Tilsluttes blot alm. TV el. monitor

**SPAR
500,-**

Før: 3495,-
NU: 2995,-

Eller køb pakken med tekstbehandling, tegneprogram og 4
spil for ialt KUN 3395,- (samlet værdi over 5000,-)

AMIGA 4000 030 & 040

- De professionelle maskiner!
Amiga 4000 er superhurtig
og egner sig til erhvervsbrug
eller til de rigtige freaks.
Prisen inkluderer nu en
260 MB harddisk.
Spørg din forhandler om
et uddybende prospekt!

A4000/030 incl.
260 MB hdd.
NU kr. 11.995,-

A4000/040 incl. 260 MB hdd.
NU kr. 18.995,-

MicroVitec AutoScan 1438 Monitor

- Specialdesignet monitor til AMIGA
Understøtter alle opløsninger og den særlige 15 KHz sync.
Giver et utroligt roligt og knivskarpt billede.

Før: 4495 NU: 3995,-

OVERDRIVE

- Den hurtigste harddisk
til A1200 & 600.
Sættes blot i
PCMCIA porten
på siden
-ingen garantibrud
eller besværlig montering her!
Leveres komplet og formateret.

130 MB..2995,- 420 MB..4995,-
260 MB..3995,- 546 MB..5495,-

DISKDREV

Zydec eksternt diskdrev,
med gennemført bus & afbryder.....795,-

Profile XL drev til både 1,76 MB HD og
880 kb DD disketter. Lynhurtigt og med
dobbel kapacitet!...extern.....1495,-

Profile XL drev til
indbygning i A1200 el. 4000.....1295,-

RAM til superpriser

1 MB til A600 med back-up til uret.
Før: 695,- NU: 595,-

RAMjet 32 bit RAMkort til A1200 med 4 MB og 14 MHz
coprocessor gør din A1200 endnu hurtigere...
Før: 3695,- NU: 2995,-

Pyramid COMBI-kort til A1200 med 2 MB
monteret og udvidelsesmulighed til 8 MB..
Før: 2195,- NU: 1995,-

4 MB SIMM moduler 32 bit til AMIGA 4000
Før: 2195 NU: 1995,-

Håndscanner

Med en håndscanner kan du scanne tekst og tegninger direkte
ind i AMIGA'en, blot ved at føre scanneren henover papiret. 400
DPI opløsning. Tilsluttes printerporten, omskifter medfølger.

Før: 1295,-
NU: 1145,-

LOGIC3 S PÅ TIL

MUS

Speedmouse Amiga, lækker
erstatning for den originale.

STOR antistatisk og skridfast
måtte til musen BLÅ.

JOYSTICK

AlphaRAY, med "pistolgreb",
autofire og 2 skydetaster.

SigmaRAY, med "pistolgreb",
autofire og 5 skydetaster.

DeltaRAY, med "pistolgreb",
autofire og 2 skydetaster.

Quatro GT (=Comp.PRO-STAR), med
"kuglegreb", autofire og 2 skydetaster.

Pinto GT HALV STØRRELSE
(=Competition PRO-STAR MINI),
med "kuglegreb", autofire og 2 skydetaster.

Freewheel, RAT med gyrokontakter,
genialt til bil og flyspil.

ANALOG-Adapter,
brug ANALOG PC-
joystick på AMIGA til
f.eks. flysimulator..

Tornado, virkelig
godt analogt PC
joystick med autofire
og sugefødder..

HØJTTALERE

Få ordentlig lyd på AMIGA'en med
stereohøjttalere. Indbygget 8W
forstærker, volume knap. Smarte
ophængsbeslag til skærmen.

Før: 295,-
NU: 195,-

Stømforsyning til
Screenbeat3,
spår på batterierne
NU: 95,-

**Landsdækkende
forhandlernet**

Skynd dig ind til en
af forhandlerne fra
forhandlerlisten og
gør brug af disse
enestående tilbud

Sterne Foto, Skråvej 6
Nytorg Foto, Vestergade 13
Vejgård Foto, Vejgård Torv 1
Lorentz Nielsen Foto, Storeg.14
Foto-Kino, Adelgade 44
Chr. Richardt Foto, Nørregade 16
ColorFoto, Møllegade 13
Foto-Kino, Middelgade 3
Irenes Foto, Bredgade 83
Center Foto, Slotscentret

9990 Skagen 98-442925
9300 Sæby 98-462222
9000 Aalborg 98-120810
9560 Hadsund 98-571833
9500 Hobro 98-520385
7800 Skive 97-524466
7430 Ikast 97-153810
8900 Randers 86-423355
6940 Lem 97-341150
8900 Randers 86-430955

Øvlesen Foto, Lillegade 20
Fotohuset, Adelgade 69
Alderslyst Foto, Borgergade 7
Foto-Huset, Thonbogade 5
Ribe Fotocenter, Mellemdammen 15,
Centrum Foto & Data, Kongensgade
Fotomagasinet, Østergade 11
Fotomagasinet, Kræmmergade 10
Ludwig v. Münchow Foto, Ramsherred 13
K.H. Foto, Kongensgade 9

MARKS STØRSTE AMIGA KÆDE

SERIEN BUD

Før: 245,-
NU: 195,-

Før: 75,-
NU: 25,-

Før: 195,-
NU: 145,-

Før: 245,-
NU: 175,-

Før: 295,-
NU: 195,-

Før: 295,-
NU: 195,-

Før: 295,-
NU: 195,-

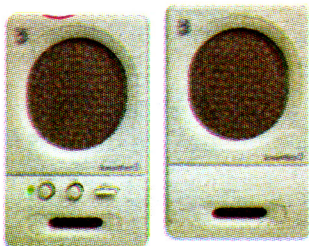
ydetaster...

Før: 595,-
NU: 395,-

Før: 245,-
NU: 195,-

Før: 295,-
NU: 145,-

et sæt SCREENBEAT3

BRUG VIDEO'EN

Genlock ROGEN+

ROGEN+ gør dine hjemmevideoer professionelle med tekster og grafik i flot kvalitet. 2 FADER knapper giver mulighed for pæne overgange mellem klip og mix. Grafiksoftware medfølger

Før: 2495,- NU: 1995,-

VIDI Videodigitizere

Digitaliser billeder direkte fra video eller TV, og brug dem i dine tegneprogrammer, som illustrationer i tekstbehandling eller i animationer.

12 bits digitizere laver flotte farvebilleder i op til 4096 farver (262000 i HAM-E), mens 24 bit giver helt op til 16,8 mill. farver. Med Realtime (RT) kan der grabbes billeder direkte fra den kørende film, ellers kræves startbillede.

VIDI-serien passer i AMIGA 500/+600/1200/ og 2/3/4000, og kan bruge såvel Super-VHS som standard PAL videosignal.

VIDI-12, 12 bit komplet med software.

Før: 1495,-
NU: 1295,-

VIDI-12-RT, 12 bit realtime komplet med software..

Før: 2895,-
NU: 2495,-

VIDI-24-RT, 24 bit realtime komplet med software..

Før: 3995,-
NU: 3495,-

VLAB Y/C video-digitizerkort til A4000

Superkortet, der realtimegrabber i perfekt kvalitet, også til animationer. Understøttet af SCALA.

Før: 3995,-
NU: 3495,-

OG STEREO'EN

SOUNDSAMPLING

Med en soundsampler kan du digitalisere lyd fra stereoanlæg, walkman ell. lign. og bruge det i dit software og trackerprogrammer, eller skabe dit helt eget HIT ved at stjæle musikstumper og sætte dem sammen.

Smartsound komplet samplerpakke med SW-program.

Før: 395,-
NU: 295,-

MegaMix komplet samplerpakke med fantastisk samplerprogram.

Før: 595,-
NU: 495,-

Superhøjtalere

Lad AMIGA'ens superlyd komme til ære med et sæt ordentlige multimedie højtalere med indbygget forstærker og netdel.

Zy-Fi standard 15W...

Før: 495,- NU: 445,-

Zy-Fi PRO super højtalere 50Wpp.

Før: 795,- NU: 695,-

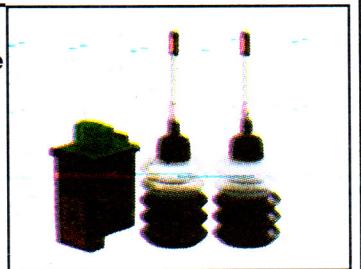
Juster KÆMPE højtalere med BASS-port 80W...

Før: 995,- NU: 895,-

SPAR PENGE PÅ DIN INKJET PRINTER

Fyld nyt blæk på dine gamle patroner med PMS refillsystemer. Dette gør blækprintere billigere i drift end matrixprintere! PMS er et professionelt refill system med hurtigtørrende specialblæk.

REFILL 2-PAK til STAR SJ-48, Canon BJ10E m.fl. SORT.

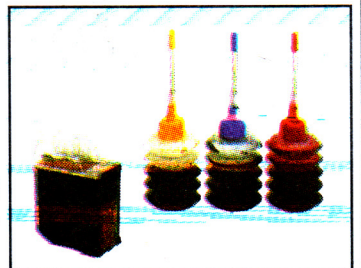
KUN: 145,-

REFILL 5-PAK til STAR SJ-48, Canon BJ10E m.fl. SORT.

KUN: 345,-

FARVE-REFILL 2-PAK til STAR SJ-48, Canon BJ10E m.fl. vælg brun, rød, grøn, blå eller violet.

KUN: 195,-

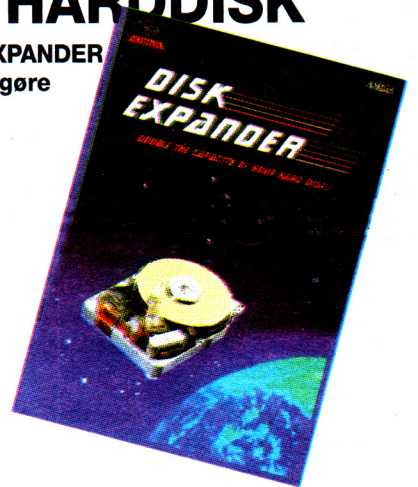

PMS Refill og professionelle FILLING-STATIONS fås også til andre blækprintere - spørg din forhandler!

DOBBELT HARDDISK

Med programmet DISKEXPANDER kan du med et trykslag gøre din nuværende harddisk 50-80% større, via en revolutionerende komprimeringsteknik. Efter installationen fungerer DISKEXPANDER 100% automatisk.

Før: 995,-
NU: 495,-

PENPAL

Super tekstbehandling med stor database. Har alle mulige smarte funktioner, og er meget brugervenlig.

Før: 995,- NU: 795,-

Alle priser er incl. 25% moms. Der tages forbehold for trykfejl og prisændringer.
Tilbud er gældende indtil 31.08.94

8500 Grenå 86-320830
8660 Skanderborg 86-520737
8600 Silkeborg 86-823772
8700 Horsens 75-622313
6760 Ribe 75-423311
6700 Esbjerg 75-137255
6000 Kolding 75-520521
6800 Varde 75-220045
6200 Åbenrå 74-623340
5000 Odense C 66-135152

K.H. Foto, Bogensevej 45
K.H. Foto, Sønder sø Centret
Ib's Foto, Bredgade 39
Svendborg Foto, Korsgade 2
Nyborg Foto, Nørregade 11
Hagner Foto, Ahlgade 26
Foto-Center, Stengade 48
Allerød Computercenter, M.D. Madsensvej 12
C.P. Foto & Data, Slotsgade 14
Sandner Foto, Nørregade 26

5270 Odense N 66-181050
5471 Sønder sø 64-892002
5560 Årup 64-432324
5700 Svendborg 62-215501
5800 Nyborg 65-314444
4300 Holbæk 53-430535
3000 Helsingør 49-218330
3450 Allerød 42-271850
3400 Hillerød 42-265880
3300 Frederiksværk 42-120065

Reidl Foto & Data, Algade 27
Fotohuset, Stenløse Centret 46
Frederikssund Foto, Jernbanegade 36
Holm Foto A/S, City 3
Holm Foto, v. Jannik Hansen, Dania 3
Tåstrup Fotomagasin, Køgevej 117
Brønshøj Foto, Frederikssundvej 185B
Refflings Foto, Strandvejen 155
N.V. Foto, Frederiksborgvej 84

4000 Roskilde 42-354042
3660 Stenløse 42-170190
3600 Fr.sund 42-311315
4200 Slagelse 53-528820
4700 Næstved 53-720501
2630 Tåstrup 43-996080
2700 Brønshøj 31-602801
2900 Hellerup 31-622442
2400 Kbh. NV 31-818071

Demofreaks lagt på is

Demoparty'et The Gathering 1994 blev afholdt i starten af april i udkanten af Oslo. Besøgstallet varslede et af årets bedste demoparties, men den arrangerende gruppe Crusaders var ikke i stand til at leve op til forventningerne. Værst var sovefaciliteterne i et telt udenfor partyhallen.

Af Tage Majland

1500 mødte op til arrangementet The Gathering, der denne gang blev afholdt i RykinnHallen i stedet for partyhallen fra de to foregående år. Placeringen var meget uheldig, eftersom brandsinspektøren ikke ville godkende stedet til et 24-timers-arrangement i flere dage, medmindre det blev forbudt at sove i de to haller. For ikke at skulle aflyse party'et blev Crusaders derfor nødt til at leje et stort telt som sovested. Selv demofreaks har nok ikke noget imod frisk luft, men det var alligevel de færreste, der havde lyst til at sove i teltet, hvor temperaturen nogen gange nærmede sig frysepunktet på trods af en varmeblæser.

Indenfor varmede computere og monitører vanen tro rummene op, selv om varmen blev noget ustabil af de hyppige og til tider længerevarende strømsvigt. For parties er strømsvigt ellers en næsten udryddet „børnesygdom“.

Ressourcer i demoscenen

Mange af de dygtigste i demoscenen har kvaliteter til at producere spil. Det har det norske spilfirma Funcom været gode til at udnytte, idet de efterhånden har ansat 40 kodere, grafikere og musikere, der for de flestes vedkommende er „uddannet“ i demoscenen. På The Gathering var Funcom repræsenteret med en stand for at rekruttere

flere til at udvikle spil, ironisk nok hovedsagligt til konsollerne. Det er da heller ikke alle i scenen, der er lige begejstrede for, at firmaer „tapper“ talenterne, selv om en del fortsætter med at arbejde med dem - såsom vinderen af grafik-konkurrencen, Fairfax fra Andromeda, samt koderen af demoen på andenpladsen.

Virtual Reality-maskine

Trods løfter i invitationerne er det hidtil ikke lykkedes partyarrangører at opstille en Virtual Reality-maskine, men som supplement til en halv snes arcade- og pinball-maskiner samt de sidste år så populære airhockey-maskiner havde man på The Gathering 1994 også muligheden for at bevæge sig rundt i cyberspace. Efter køen at dømme var mange ikke skræmt af prisen på næsten 100 kroner for at prøve en tur under Virtual Reality-maskinens hjelm.

PC mod Amiga

Efter engang at have været „rene“ Amiga-parties har de internationale demoparties i de seneste år oplevet en stigende andel af PC'ere. Kreativiteten er dog stadig størst på Amiga, hvor PC-ejerne tydeligvis henter inspiration, men på visse områder inden for grafik og lyd er grænserne flydende. Det havde Crusaders klogeligt taget konsekvensen af og lagt grafik-, animation- og musikkonkurrencerne sammen. Musikkonkurren-

cen var stærkt domineret af Amigamusikerne, men det var en PC-musiker, der skød sig til tops med et smukt modul med elektrisk guitar i en konkurrence, der hovedsageligt indeholdt guitarmusik.

Normalt bliver de bedste raytracinger lavet på PC, fordi den nødvendige datakraft er billigere, men i den kombinerede PC-Amiga animationskonkurrence vandt en utroligt imponerende Amiga-animation fra Triumph. Den fyldte 50 Mb i 24-bit, og blev kørt fra to Amiga'er med Video-Toaster! Den imponerede dels med at være meget lang, men effekterne så også virkeligt professionelle ud.

Norske Andromeda dominerede vanen tro konkurrencerne, mens den nye gruppe Stone Arts viste lovende talenter. Cryptoburners viste endelig, at de var tilbage efter flere års pause. De bedste danske placeringer var to tredjepladser til den nye danske gruppe Polka Brothers.

Jam session

Skuffende for mange blev den annoncerede technokonzert med blandt andet Travolta (manden bag musikken i Spaceballs' berømte technodemoer) aflyst. Til gengæld stillede tre berømte musikere, herunder Mr. Man/Andromeda, sig op til en spontan jam-

ming på deres medbragte synthesizers, mens Brainbug/Alcatraz spillede guitar. Det var hørbart, at musikerne var mere vant til at komponere i ProTracker end at spille live, men både musikere og tilhørere fik en sjov oplevelse, der fik noget af utilfredsheden til at lette. □

Resultater fra The Gathering 1994

Amiga demo

1. Andromeda: Sequential
2. Cryptoburners: Brain State In A Box
3. Polka Brothers: Friday At Eight
4. Talent: Q.E.D. 2
5. Cryptoburners: Flashtest

Amiga intro

1. Stone Arts: Bjarne
2. Spaceballs: Funky Pixels
3. Stone Arts: Rush
4. Offence: No Sleeping
5. Triumph: Invention

Grafik

1. Fairfax/Andromeda
2. Tony/Razor 1911
3. Archmage/Andromeda
4. BCR/Stone Arts
5. Decker/Andromeda

Animation

1. Triumph
2. Equex/Avalon
3. Ivan Moen/Triumph

Musik

1. Svoldrag/Gollum
2. Mr. Man/Andromeda

Polka Brothers: Friday At Eight (Demo)

Efter at have udgivet utallige små introer (herunder én, der udelukkende indeholder et ualmindelig sødt stykke musik samt et DIGT!) udgav den nye gruppe Polka Brothers på The Gathering '94 sin første større produktion - demoen Friday At Eight, der opnåede en tredjeplads.

Demoen består af en masse 'underlige' effekter - ingen virkelig imponerende, men heller ingen decideret kedelige, og vigtigst af alt: ingen effekter bliver vist så længe, at man har en chance for at kede sig. Desværre kan man ikke sige det samme om mange andre demoen nu om dage.

Grafik er der ikke meget af, men det billede og logo, der er, er ganske udmærket. Musikken består af techno i selve demoen og mere afslappet musik i slutningen.

Det, der hiver overall-karakteren på 83% hjem, er helt klart designet - de enkelte effekter er timet perfekt til musikken, og det går man yderst sjældent fejl af. Friday At Eight er den foreløbig bedste demo i år fra en dansk gruppe.

Kode:	75%
Grafik:	78%
Musik:	80%
Design:	92%
Overall:	83%

Spaceballs: Funky Pixels (40 Kb intro)

Lone Starr blev berømt for koden i sine succesfulde demoen State Of The Art og Nine Fingers. Denne gang havde han valgt at springe over, hvor gærdet var lavest med en kort produktion baseret på én imponerende rutine. Det imponerede tydeligvis også folk at få en vektorflyvetur hen over et landskab, der som altid udnyttede nordmandens lynhurtige vektorrutine. Vektorlandskabet blev ef-

terfulgt af en gummivektor, men så var det også slut, hvilket trækker ned i den samlede karakter.

Musikken er en underlig blanding mellem fusionsjazz og pop.

Kode:	80%
Musik:	74%
Design:	50%
Overall:	68%

Andromeda: Sequential (Demo)

Efter en længere pause i demoudgivelserne var Andromeda tilbage og vandt på hjemmebane i Norge med mere end dobbelt så mange stemmer som de nærmeste konkurrenter.

Sequential er præget af den sædvanlige pæne men småkedelige perfektionistiske stil, der kendetegner Andromeda. Den almindelige musik fra Mr. Man understøtter dette, mens det klassiske sluttema er betydeligt bedre.

Demoen indeholder mange rutiner, men kvaliteten er noget svingende, og de vises generelt for længe. Det er tydeligt, at koderen HeadX har udviklet rutinerne over længere tid, faktisk over et år afbrudt af pauser. De bedste rutiner er hoppende bogstaver med en

realistisk gummieffekt, en tur på en vektorrutschebane og en kugle med elektriske udladninger indeni.

Demoen var som en af de få i konkurrencerne udviklet på en A500. Grunden til dette var dog hovedsageligt demoens lange produktionstid. Visse rutiner udnytter hurtigere maskiner.

Standarddemoen fra Andromeda redder sig op på de 80% pga. de tre flotte billeder fra Archmage og Fairfax, der også satte deres præg på grafikkonkurrencen.

Kode:	81%
Grafik:	90%
Musik:	85%
Design:	78%
Overall:	80%

Stone Arts: Bjarne (40 Kb intro)

Det er ikke godt at vide, hvem Bjarne er, men Stone Arts' vinderintro var i hvert fald ikke synderlig interessant. Efter et par almindelige dotrutiner og for meget tekst kom dog rutinen, der hev førstepladsen hjem. På trods af, at grafikrotation er blevet meget almindeligt i demoer, var dette en af de flottere, fordi det rimeligt detaljerede scannede HAM-billede af Cindy Crawford var blevet presset ned i 40 Kb introen. Løvrigt er grafikkarakteren udeladt i introan-

meldelserne, da grundlaget for bedømmelsen er for spinkelt, og grafikken indgår som en del af designet.

Musikken var stærkt medvirkende til, at den lange intro ikke blev alt for kedelig, fordi den har en frisk stemning.

Kode:	75%
Musik:	80%
Design:	70%
Overall:	70%

Cryptoburners: Brain State In A Box (Demo)

Hardwarens betydning for en demos styrke har hidtil kun handlet om forskellen mellem Amiga 500 og Amiga 1200, men på Gathering '94 introducerede Cryptoburners systemkrav, der kendes fra PC-scenen. Til trods for strid imod konkurrencereglerne fik de lov til at stille op med en demo, der minimum kræver en Amiga 1200 med 4 Mb RAM. Giver man demoen, hvad den vil have - en Amiga 4000 - virker effekterne perfekte.

Demoen består kun af to grundlæggende rutiner. Først flyver man meget flydende hen over et grovkornet ølandskab. Det ser virkelig flot ud, indtil man opdager, at det faktisk er den samme ø, der gentages ved overflyvning fra forskellige vinkler.

Derefter følger en rotationsrutine med enfarvede plader, der flyver ud imod beskueren. Farverne er dog grimme, og det går langsomt, medmindre man har super-datakraft. Enkelte gange køres en

smoothrutine på grafikken, så farverne glattes ud, hvilket ser utrolig flot ud. Også dette går dog langsomt, og effekten holder under et sekund, før skærmen igen er fyldt op med et virvar af usammenhængende farver.

Under fremvisningen på storskærm blev der også jublet en hel del, men mange var skuffede over ikke at kunne køre demoen på deres egen Amiga 1200. På en Amiga 1200 med RAM-udvidelse går „Brainstate..." stadig så langsomt, at det ødelægger helhedsindtrykket.

Grafikken er simpel, men passer til konceptet. Musikken er for søvndyssende monoton, så man hurtigt keder sig.

Kode:	80%
Musik:	50%
Design:	46%
Overall:	77%

Complex: Real (AGA-demo)

Denne demo, der vandt demokongkurrencen på Saturne Party 2, er lavet af de samme folk, der stod bag *Origin* - vinderdemoen fra The Party 3 i julen 1993.

Demoen indeholder en masse texturemappet vektorgrafik - bl.a. i en flyvetur gennem en dal. Også en tur rundt i en vektor-borg er der blevet plads til - denne borg går i øvrigt igen i credits-parten til sidst, hvor skiftende hires-interlace-snapshots fra borgen udgør baggrunden - rart i det mindste at se lidt nytænkning her.

Der er ingen tvivl om, at Gengis forstår at programmere - koden fejler i hvert fald ikke noget. Hverken musik eller grafik imponerede mig dog, og jeg var i det hele taget lidt skuffet over *Real*. Jeg ved, at mange er uenige med mig (ellers havde demoen vel ikke vundet!), men når en demo kræver AGA, synes jeg godt, det må kunne ses væsentligt mere, end tilfældet er i *Real*.

Kode:	82%
Grafik:	76%
Musik:	74%
Design:	79%
Overall:	80%

Tilt: Impulse 2 (Demo)

Polske(!) Tilt har med *Impulse 2* leveret et rigtig godt stykke arbejde. Bl.a. udsættes man for et nydeligt landskab i stil med det i *Brainstate...* fra Cryptoburners - ganske vist i færre farver, men til gengæld væsentligt mere varieret. Min favorit er dog kalejdoskop-rutinen - selv om grafikken her er lidt grov, ser det s.... godt ud!

Grafik er der stort set ingen af. Musikken minder som hovedregel om musikken i legendariske *Hardwired*, og den er GOD! Under creditsparten skifter den dog til en gang dansepop, og i baggrunden ses da også en dansende pige. Af en eller anden grund er jeg helt vild med denne del af demoen - jeg

ved ikke hvorfor! Se den og bedøm selv.

Impulse 2 er ikke en demo, man bør gå glip af.

Kode:	80%
Grafik:	60%
Musik:	88%
Design:	79%

Absolute: Cream (AGA-demo)

Ungarske Absolute sikrede sig en andenplads i demokongkurrencen på partyet The Hammering '94 med denne demo. Jeg har desværre ikke set vinderdemoen - jeg mener VIRKELIG 'desværre', for hvis den er bedre end *Cream*, må den være helt suveræn!

Cream er den AGA-demo, jeg har set, der mest ligner en AGA-demo:

Masser af farverige rutiner, herunder texturemappede kasser og en zoomrotation af et billede, der nærmest ligner et hulemaleri!

Grafikken er ganske enkelt genial! Rack, der står bag det meste, forstår virkelig at udnytte de mange farver, så det er en fryd for øjet. Der er godt gang i musikken, men det er også det mest positive, der

kan siges om den - OK, den er da også lidt alternativ. Alt i alt er *Cream* den flotteste AGA-demo, jeg endnu har set.

Demoen kører kun delvist på A4000/040.

Kode:	85%
Grafik:	95%
Musik:	72%
Design:	82%
Overall:	88%

Ram Jam: It Can't Be Done (AGA-demo)

Med *It Can't Be Done* opnåede Ram Jam en fjerdeplads på Saturne Party 2 - en ganske velfortjent placering.

Demoen indledes med en digitaliseret animation, hvor man nærmer sig en bom, hvorpå gruppens maskot ses. Kameramanden har tydeligvis været under indflydelse af noget stærkede end mælk og Prince - bevægelserne virker i hvert fald 'en anelse' usikre!

Herudover indeholder demoen bl.a. en vektorby med en ret pæn sky-rutine, en roterende ottekant med animationer (dog i RET lav opløsning), samt ikke mindst en farve-zoom-rutine, der er en del pænere end den, der findes i *Brainstate...* fra Cryptoburners.

Ram Jam er tydeligvis blevet inspireret af *Arte* fra Sanity - demoen indeholder således flere steder tek-

ster, hvor ordene dukker op ét ad gangen og i forskellig størrelse. Grafikken er OK uden at imponere. Musikken er en gang pop - OK, hvis man kan lide den slags! Alt i alt er *It Can't Be Done* bestemt en demo, man bør have i sin samling.

Kode:	85%
Grafik:	80%
Musik:	78%
Design:	82%
Overall:	83%

Grafikkonkurrencen

Fairfax/Andromeda: Madman

Efter at have vundet næsten alle norske grafikkonkurrencer manifesterede Fairfax sig som Norges ukronede konge (i hvert fald på grafik-scenen! -Red.) ved endnu en sejr. Madman er et billede, der bruger utroligt mange af de tilgængelige AGA-farver. Med motivet taget fra et fotografi prøvede Fairfax med held at give indtryk af dybde i billedet, mens ansigtsudtrykket også er virkelig godt.

Archmage/Andromeda:

In Your Face

Sidste års vinder af grafikkonkurrencen fik en tredjeplads på et billede, hvor der er lagt meget arbejde i perfekte farveovergange. Der er et eller andet, der tryllebinder ved det sygelige ansigtsudtryk, hvor AGA-farver også bruges i rigeligt mål til et interessant farvespil.

Tony/Razor 1911: Final

Svenskeren Tony var den eneste af de bedst placerede grafikere, der havde tegnet sit billede ud fra fri fantasi. Han er sluppet rigtig flot fra det, bortset fra nogle misforståede highlights på de ellers velformede kvinder. Billedet er tegnet med sans for detaljer, selv om motivet ikke ligefrem er nytænkning.

Pal/Offence: Badtrip

Dette glimrende billede opnåede kun en niendeplads, men fortjener alligevel at blive fremvist. Til forskel fra så mange andre småkdelige portrætbilleder er der et meget fængende udtryk i kvindens ansigt. Det fortæller en historie, som man naturligvis kun kan gætte sig til. Samtidig er billedet dog tegnet meget præcist med kun 16 farver.

AMIGA -Verdens vildeste....!!

AMIGA 1200 Desktop Dynamite

32-bit, 14,7 MHz, vælg mellem 16,8 mio. farver. Incl. DigitaWordworth, Digita Print Manager, Deluxe Paint IV (AGA), Dennis og Oscar (spil). Kabel for tilslutning til TV.

3395,-

AMIGA CD32
32-bit, 14,7 MHz, vælg mellem 16,8 mio. farver. Incl. Gyldendals Faktaleksikon på CD, 2 forrygende spil. Kabel for tilslutning til TV.

2495,-

DAM-FOTO

ACTION FOTO&DATA

8800 VIBORG . SCT. MATHIASG. 62 . TLF. 8661 5899
7900 NYKØBG. M . VESTERGADE 4 . TLF. 9772 3972

ÅRHUS C . BANEGÅRDSPLADSEN . TLF. 8613 2232 9700 BRØNDERSLEV . ALGADE 76 . TLF. 9882 0770
8000 ÅRHUS C . BRUUNSBRO 9 . TLF. 8613 9692 9900 FREDERIKSH. . DANMARKSG. 49 . TLF. 9842 1910
7700 THISTED . FREDERIKSGADE 8 . TLF. 9792 3992

PRISKRIG!

Ikke hos os

Vi garanterer dig bare danmarks bedste pris, kvalitet samt service. Som et af danmarks største postordre-firmaer importere vi selv vore varer, og du sparer de fordyrende mellemlid. På nogle varer ca. 50%

PRISGARANTI

Køber du en vare hos S.E.Andersen får du en prisgaranti på en måned fra fakturadato. D.v.s. finder du varen billigere et andet sted, vil du få differencen mellem varene tilbagebetalt.

Danmarks
Bedste
Priser!

Vi har også danmarks største og mest fordelagtige postordreklub, hvor du, efter at have handlet hos os en gang, bliver gratis medlem. Du vil herefter ca. hver måned modtage et brev med danmarks absolut bedste tilbud. Ring og hør nærmere.

Vil du spare penge?
Skal du bare ringe!

Vi fører alt indenfor software/hardware

Ring: 56 95 90 01

Postordre: S.E.Andersen • Bredgade 1 • 3700 Rønne

Butik: Store Torvegade 36 • 3700 Rønne

Innocent Until Caught

Jack T. Ladd skylder i skat. Og det intergalaktiske skattevæsen hader at vente. Faktisk ligger landet sådan for Jack, at han, inden 28 dage er gået, skal hoste op med en restskat på alle de penge, han nogensinde har tjent, og så lidt oveni, bare for sportens skyld. Hvis det ikke lykkes, bliver han sprættet op, slået ihjel, og hans indvolde solgt til videnskaben. Hvis de altså er i godt humør.

Af Mark Sederqvist

Og Jack har tjent mange penge i sit liv. Rigtig mange. Ser du, Jack er tyv, og han plejede at leve fedt af det (hvad er så problemet? Tyvekoster plejer da at være skattefri! Red.). Nu står han i Tayte Spaceport med et stjålet rumskib, dårligere økonomi end Østeuropa, og en ukontrollerbar trang til et stort, koldt krus øl. Her tager eventyret sin begyndelse, og det er op til dig at sørge for, at Jack T. Ladd ender

spillet som en rig mand, og er der noget galt i at redde sig en alvorlig brandert i farten?

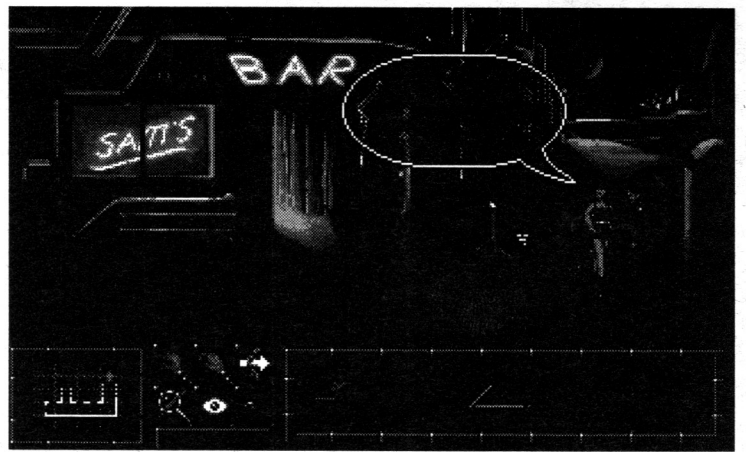
Uskyldens død

Jeg har gang på gang stoppet mig selv fra at skrike meget højt og hysterisk under testningen af dette spil. Fornemmelsen er svær at beskrive. Psygnosis har her et, på bunden, spilbart adventure. Den flotte grafik bærer det lidt (selv om der bruges meget få farver), og manualen lægger op til en humorfyldt gang hjernearbejde med

masser af spøjse episoder. Men lige fra starten i lufthavnen begynder eens håb at falde, alt imens blodet siver fra ansigtet og hænderne krampagtigt åbnes og lukkes. I baggrunden kører et ENORMT trivielt stykke musik, med lige så meget variation som KTAS' klartone. I løbet af spillet vil denne musik tage en slags hypnotisk kontrol over din bevidsthed, lullende dig ind i en trance-lignende tilstand hvor alle svar på livets gåder vil komme til dig (det sagde de i hvert fald til mig). Nå, men efter den første store skuffelse som lyden udgør, vader man intetanende lige ind i den næste: Styresystemet.

Styresystemet

Styresystemet er omstændigt og upraktisk. Skærmen består af en stor action-skærm, nedenfor den et panel med kommando-ikonerne, samt eens inventory, der vises som synlige objekter i et vindue for sig. Dette inventory-vindue fungerer ligesom i Deja Vu-spillene: Når man samler en ting op, kan man frit lægge den i inventory-vinduet, også ovenpå andre objekter. Kommandoer udføres med museklik på de forskellige objekter, og musepointeren viser, hvilken handling der udføres på det. Kommandoerne begrænser sig til: 'Tag', 'brug', 'gå', 'undersøg' og 'snak med'. 'Brug'-kommandoen viser sig at være ganske ubehjælpssom, eftersom der kun er ganske få objekter, den kan bruges på. Hvis man f.eks. skal putte låg på en dase, skal man tage låget (pointeren bliver til en forstørrelse af objektet), og klikke det på dâsen. Hvis handlingen ikke kan udføres, får man det ikke at vide. Låget bliver

Innocent Until Caught "trækker" kunderne til!

så bare lagt ovenpå dâsen i inventory-vinduet. Hele systemet er enormt besværligt, især fordi pointeren hakker sådan i det, at al præcision går fløjten. Det tjener til at gøre styringen mere klodset end nødvendigt, hvad der sænker hastigheden i hele spillet.

Hit da road

Innocent Until Caught lader mig ganske enkelt kold. En ting er den tekniske side. At styresystemet er for besværligt. At musepointeren hakker hen over skærmen som en 90-årig med hikke under et jordskælv. At der bruges for få farver, så det hele, efter et par timer foran skærmen, flyder ud til en mangelarvet masse, og at lydsiden fuldstændig kvæler ethvert forsøg på at koncentrere sig. En helt anden ting er den manglende dybde i

spillet. Styresystemet i sig selv udelukker muligheden for de helt revolutionerende puzzles, og derfor er det ofte et spørgsmål om at scanne hele området med 'look at'-funktionen for at finde den lillebitte genstand, som får een videre i spillet. Udover det er der handlingen, humoren og samtalerne med de andre personer. Det er bare tørt, og hvis ikke man har opgivet spillet for længe siden, skal ked-somheden nok få bugt med een i det lange løb. Når hovedpersonen nu er en tyv, skulle man da tro, at han var frisk på lidt gang i den, men må man stjele eller slå folk ned? Næh nej, det synes eens dødbider af en helt ikke er en god ide, for tænk nu, hvis man blev fanget! Altså har man værs'go at ordne tingene på den kedelige måde. HVER gang. □

Beskedenhed er blot én af hovedpersonens mange dyder.

Puggsy

„Nuttet platformsfigur nr. 532 melder sig til tjeneste!“ Det var sådan, det var begyndt. Umiddelbart efter havde chefen naturligtvis sendt stakkels Puggsy på en mission ude, hvor peberet gror, 15 lysår væk fra civilisationen. Og her glemte Puggsy selvfølgelig, hvor han havde parkeret sit rumskib...

Af Mark Sederqvist

Men er det her da bare endnu et ganske almindeligt, godt gammeldaws, super-normalt, stereotyp, intetsigende platformspil uden lige? Ikke ifølge Psygnosis! De hævder nemlig, at dette spil indeholder rutiner til kontrollering af objekter som, hold vejret, *aldrig er set før!!!* Det påstås, at alle objekter opfører sig, som de ville i det virkelige liv, og Psygnosis skynder sig at tilføje: „Næsten. For du vil vel ikke have, at det skal være lige så kedeligt som i det virkelige liv, vil du vel?“ Jeg synes jo nok, at det her lød bare en anelse tjekket (tal om virkelighedsflugt), og Psygnosis har da heller ikke kunnet nære sig for at give fænomenet en smart forkortelse: TOI - Total Object Interaction...

TOTAL kontrol

En ting er i hvert fald sikker: Baggrundsmusikken er sej! En rocktune som virkelig giver Puggsy en chance for at vifte med følehornene, hvad han heller ikke ser sig for god til. Ved et nærmere eftersyn af Puggsy vil veteraner kunne se nogle kendte træk, for Puggsy har faktisk optrådt på skærmen før, nemlig i en MEGET gammel demo af Dionysus ved navn 'Puggs In Space', hvor Puggsy sjovt nok også skulle finde sit rumskib. Nå, det var et lille sidespring, tilbage til spillet. Grafikken er farvestrålende, flot og detaljeret, og figurerne er meget store og velanimerede. Styringen af Puggsy og hans interaktion med objekterne er, som lovet, meget omfangsrig. Alle objekter kan samles op, stables og kastes i en vilkårlig ret-

ning. Vægtforskellen de forskellige genstande imellem betyder rent faktisk også noget. Hvis man f.eks. bliver blæst baglæns af en vifte, hjælper det at bære noget tungt. Vægten afgør også, om den pågældende genstand kan flyde, hvor langt den kan kastes, hvor højt Puggsy kan hoppe, når han bærer på den, osv.

Og overflødhedshornet af kontrol stopper ikke her. Ovre i den mere sære ende kan jeg nævne, at når Puggsy bærer et objekt, kan man styre hans arme op og ned, altså bestemme, hvor tæt på jorden han skal holde objektet. Det lyder totalt ligegyldigt, men hvis objektet holdes lavt, skubber Puggsy de objekter, han løber ind i, foran sig, så på den måde har det alligevel lidt betydning. Puggsy kan også bruge det objekt, han bærer, til at nå platforme, der ellers er for højt oppe. Man skal bare hoppe op, så objektet lander på platformen. Hængende i objektet kan Puggsy så trække sig resten af vejen op... Der findes selvfølgelig også objekter, som kan bruges mere direkte, som f.eks. pistoler (som man overraskende nok kan skyde med), tændstikker til at tænde med, nøgler til at... etc. etc.

Epilepsy warning!

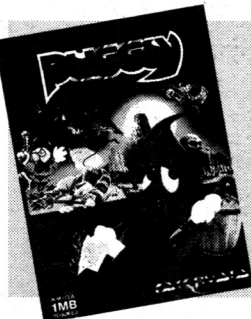
Man kan sige sig selv, at et spil med store, detaljerede og farverige figurer og baggrunde, god lyd og en så høj grad af kontrol er for godt til at være sandt. Sådan er det til

På overfladen ligner Puggsy et traditionelt platformspil.

en vis grad i dette tilfælde. Al den kontrol over objekterne kan godt forvirre maskinen til at opføre sig temmelig underligt. Hvis der f.eks. er mange objekter jammet ovenpå hinanden (spændende formulering! -Red.), og man står midt imellem dem. Hvis man her prøver at lave en af de specielle manøvrer, risikerer man, at Puggsy pludselig står og får et epileptisk anfald for åben skærm. Og hvis der er mere end een figur på skær-

men samtidig, sættes hastigheden ned med ca. 25%; jo flere figurer, jo værre. Spillet bliver aldrig afbrudt eller går ned, men det siger sig selv, at den slags afbrydelser i spillet afgørende hæmmer hastighed og gameplay, og eliminerer enhver lyst til at fortsætte, efter man een gang har oplevet fire animerede figurer på skærmen samtidig (*gys*)...□

Grafik: 88%
Lyd: 76%
Powerplay: 67%

RAM: 1 mb
Harddisk: Nej
Udgivet af: Psygnosis
A1200: Ja
Pris: 389,-
Udlånt af: Betafon ApS
tlf: 3131 0273

Overall: 71%

Star Trek 25th Anniversary - A1200 HD

Star Trek har altid været et af de hotte topics i USA, mens vi herhjemme aldrig rigtig har mærket feberen. PC-ejere har i et stykke tid nu kunnet snuse til emnet gennem de spil, der er udkommet til denne maskine, og nu har Amiga-ejerne heller ikke længere nogen grund til at klage - hvis de vel at mærke er bevæbnede med AGA-chips og harddisk!

Af Mark Sederqvist

Handlingen i Star Trek udspiller sig naturligvis rundt omkring i forskellige galakser og solsystemer i hele universet. Her befinder det velkendte rumskib Enterprise sig på en 5-årig mission, der går ud på at opsoge kontakt med fremmede former for liv, og generelt løse problemer rundt omkring i universet. Fartøjet er omkring 1000 fod langt, og ombord befinder sig 400 besætningsmedlemmer. I kommandoafdelingen, den centrale enhed, opholder lederen af Enterprises mission, kaptajn James T. Kirk, sig. Han har kommandoen over seks andre officerer, som hver har deres særlige opgaver ombord på Enterprise. Det er dette kompetente hold, du skal lede og sørge for, løser sine opgaver korrekt, så den øverste ledelse, Starfleet, bliver stolte af jer!

Eventyr over alle grænser

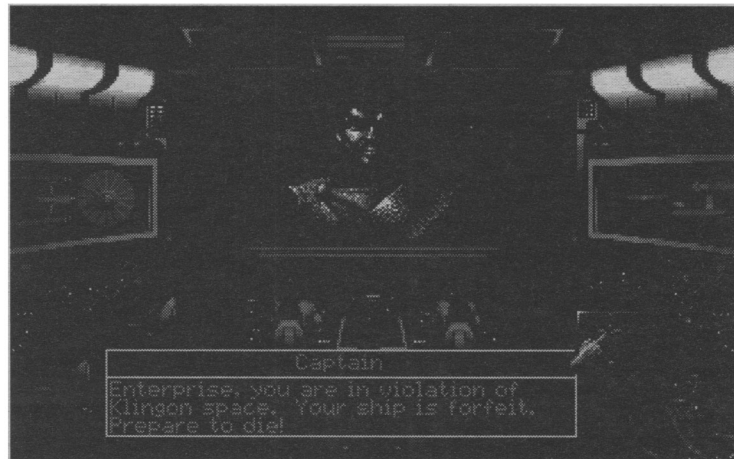
Spillet foregår på USS Enterprise. Herfra får man ordrer fra Starfleet

om at tage på missioner i fremmede solsystemer. På de forskellige missioner beamer kaptajn Kirk, Spock, Chekov og McCoy ned på de relevante planeter eller andre rumskibe, og det er her, spillets eventyrelse kommer i effekt. Man styrer kaptajn Kirk, og ved hjælp af kommandoerne 'tag', 'brug', 'se' og 'snak med' skal man løse de forskellige puzzles. Som man kunne forvente, har hvert besætningsmedlem forskellige evner, som du skal udnytte for at løse spillet. Styresystemet er anderledes, end man plejer at se det i musestyrede adventures. Handlingen foregår på hele skærmen, der er altså ikke et panel med kommando-ikoner, som det ellers er sædvane. Derimod kan man, med et klik på højre museknap, kalde et billede af en gylden figur frem på skærmen ('Golden Boy' kalder de ham). Ved at klikke rundt omkring på ham kan man udføre kommandoer, som de forskellige legemsdele symboliserer (jeg ved, hvad du tænker, men nej) (ja JEG tænkte ikke noget! -Red.). Et klik på figurens øje forvandler f.eks.

pointeren til en look-pointer. Herefter kan man klikke direkte på objekterne på skærmen, mens man, hvis man vil undersøge noget i sit inventory, skal klikke på symbolet for dette, og derefter på selve objektet. Det er en besværlig fremgangsmåde, der yderligere forvanskes af, at musepointeren bevæger sig meget sløvt og hakende, men når man har vænnet sig til systemet, er det dog ikke helt så galt igen.

Strictly HD

Star Trek er endnu et i den forhabentlig voksende bunke af spil, der kun kan køres fra harddisk. Man kan kun håbe, at denne niche vil blive udbygget i fremtiden, for det gør altså meget for et spil, at man ikke skal skifte disketter hele tiden, og at loade-tiden reduceres. At Star Trek så samtidig kun kan køre på AGA-apparatur giver jo et flottere spil, men uden at gøre mig klog på noget vil jeg da tro, at man KUNNE have gjort spillet nedadkompatibelt uden de store problemer. Foreløbig vil jeg nøjes med at konstatere, at Star Trek er blevet et godt spil, som man har lyst til at blive ved med at spille, især fordi adventure-delen indeholder intelligente puzzles, der ikke er helt ligetil at løse. Lufterkampene mellem USS Enterprise og diverse forbryderiske rumfartøjer er dog temmelig besværlige og må trække lidt ned, men eftersom man hele tiden kan gemme sin position på harddisken, kan man jo bare loade ind og prøve igen, indtil man har klarret duellen. Det skal også retfærdigvis nævnes, at der er nogle sjo-

Hyggelig fyr...

ve detaljer at hygge sig over undervejs i spillet, som f.eks. den meget livagtige måde fjenderne falder om på, når de bliver skudt, eller de spøjse konverser mellem besætningsmedlemmerne (nok sjovest for dem, der har set Star Trek-filmene).

Jeg har også spillet Star Trek på PC, og jeg kunne ikke finde nogen afgørende forskelle på de to versio-

ner - ikke engang på de områder hvor Amiga-versionen burde være bedre, såsom lyden. Intro- og mellem-sekvenser er en smule forringede på Amiga i forhold til PC, og som nævnt er musepointerens sløve og hakkende opførsel intet mindre end horribel. Men så længe spillet i sin helhed fungerer godt, vil jeg lade nåde gå for ret og indrømme, at 'det har de da gjort meget godt'. □

Grafik: 80%
Lyd: 56%
Powerplay: 87%

Harddisk: Ja - påkrævet (9 Mb)
Udgivet af: Interplay
Pris: 369,-
Udlånt af: Betafon ApS
tlf: 3131 0273

Overall: 87%

COMPUTER SCOOP, TIL BINGO PRISER ...

CANON

Alletiders Ink-Jet printer super opløsning på 360x360 dpi, mange forsk. skriftfonte.

Incl. Amiga driver.

Incl. Ark samt 500 ark special papir.

NU KUN 1995,-

HARDDISK

til Amiga 600/1200
Incl.kabler og montering

128 Mb

BINGO PRIS

2695,-

AMIGA 1200

Desktop, incl Deluxe paint IV (AGA) printmaneger, tekstbehandling, spil: Oscar, Jern Henrik. Alletiders computer for hele familien.

Aleone prog.pakke
værdi overstiger
3000,-

BINGO PRIS 3395,-

VEJL. 569,-

MASSER AF SOFTWARE

f.eks. Microcosm
på CD-Rom

399,-

SOUNDMEDIA

LYDKORT

8/16 bit incl.
Windows software

595,-

VIDEO REDIGERING

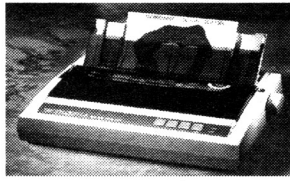
Varvittig godt video redigerings program til alle camcorder med Control-L stik, kan arbejde med tid kode, ubegrænset antal klip.

Du kan ændre scene rækkefølge indsætte. Styr stationær video via infrar.

DIN BINGO PRIS

1995,-

SEIKOSHA

Colour 24 nåls matrix printer, passer perfekt sammen med Amiga, flere forsk. skriftfonte.

INCL. PRINTER KABEL

NU 2495,-

TILBEHØR

No-Name HD formatør:	79,-nu:	39,-
Koncept AG formatør:	69,-nu:	39,-
Koncept HD formatør:	89,-nu:	49,-
Maxell DD	før:	94,-nu: 55,-
Maxell HD format.	før:	159,-nu: 89,-
Zydec AG ext.drev	før:	795,-nu: 695,-
Ramudv. A600	før:	795,-nu: 598,-
Ramudv. A500	før:	495,-nu: 399,-
Speedmouse AG	før:	298,-nu: 169,-
PC Handy mouse	før:	159,-nu: 99,-
Ink.Papir 90 gr.	før:	128,-nu: 89,-
Papir lb. 1000 ark.	før:	148,-nu: 99,-
340 Mb 3.5 HD	før:	2995,-nu: 2295,-
Tapest.250 Mb PC	før:	2295,-nu: 1495,-
Brother 24	før:	3195,-nu: 1795,-
CD-Rom drev PC	før:	2295,-nu: 1195,-
Scanner 256 gråt.	før:	1995,-nu: 1195,-
Mousepen PC	før:	595,-nu: 395,-
Box til 100 disk.	før:	89,-nu: 38,-

PRIS - TACKLEREN

BINGO FOTO

DANMARKS FØRENDE

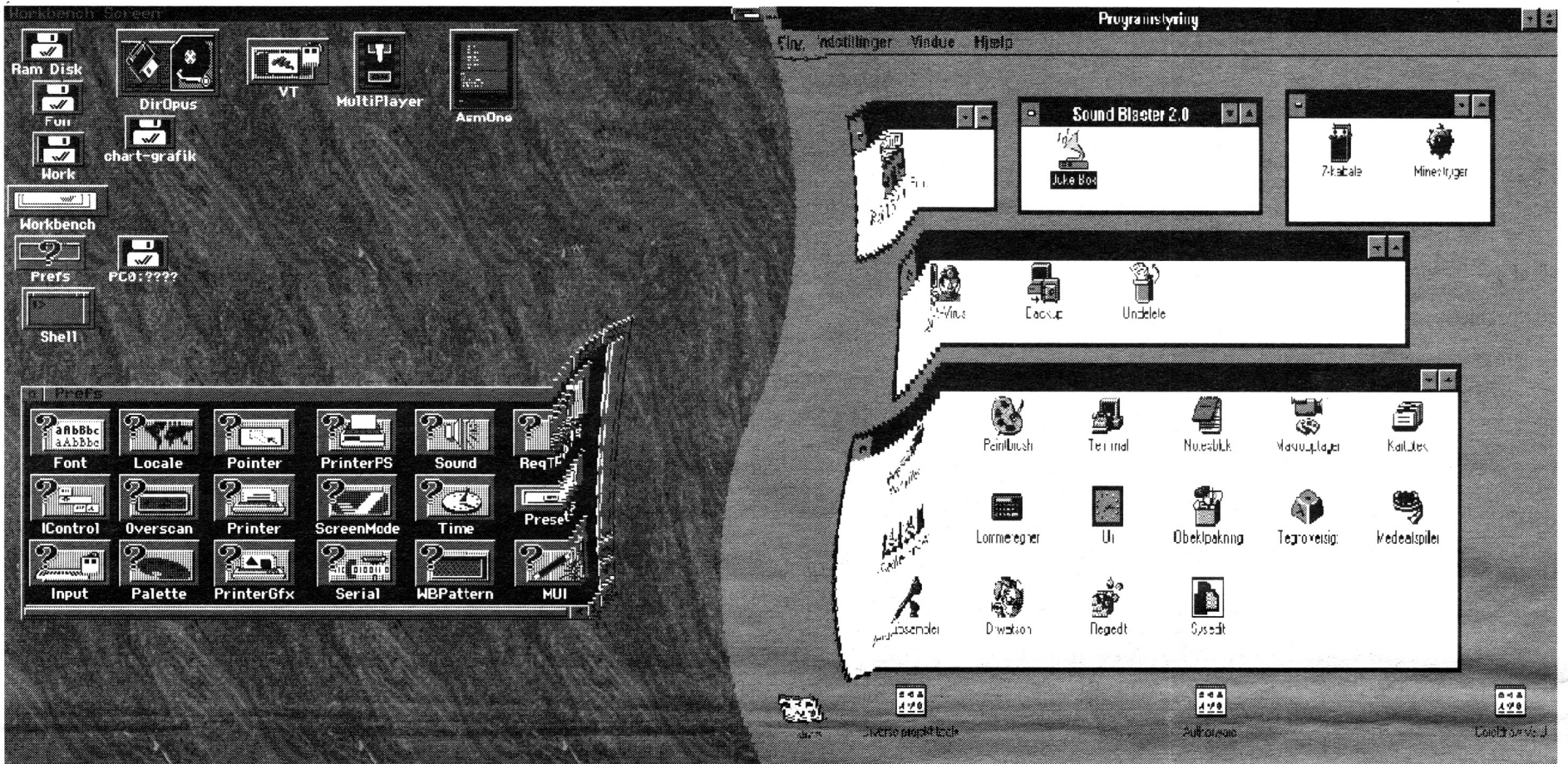
FOTO • COMPUTER VIDEO • REDIGERING

BINGO 1 Frederikssundsvej 57, 2400 København NV
BINGO 2 Roskildevej 284, 2610 Rødovre
BINGO AMAR-100 Amagerbrogade 100, 2300 København S
BINGO AMAR Amagerbrogade 255, 2300 København S
BINGO BALLERUP Ballerup Centeret, 2750 Ballerup
BINGO FRB. Væmedamsvej 1, 1819 Frederiksberg C
BINGO VIDEO SPECIAL Frederikssundsvej 43, 2400 Kbh.NV

38 34 11 24
36 70 03 62
31 55 19 30
32 52 19 17
42 65 35 05
31 24 51 12
31 10 22 70

Golden Gate

Firmaet Vortex har begået et nyt PC-bridgeboard til Amigaen. Vi undersøger, om det stadig bedre kan betale sig at købe en 'rigtig' PC.

Af Christian Estrup

Det har længe været muligt at købe PC-kort til Amigaer med Zorro-slots, dvs. A2000, A3000 og A4000. Således har Commodore selv udviklet et XT-kort, et 286 AT-kort samt endelig et 25 MHz 386SX-kort. Tyske Vortex har været endnu længere fremme - udover ligesom Commodore at have produceret et 386SX-kort har Vortex også et 25 MHz 486-kort - og nu også et 50 MHz 486-kort - på markedet. Det er sidstnævnte kort, vi har ladet undergå en gennemgribende test.

Alt kan emuleres

Golden Gate 486SLC2, som kortet hedder, indeholder en 50 MHz 486SLC2-processor, op til 16 Mb RAM og en AT-harddisk-controller. Det er endvidere muligt at tilslutte en speciel floppydisk-controller, hvis man ikke ønsker at benytte Amigaens indbyggede drev som PC-drev.

Netop muligheden for at udnytte en stor del af Amiga-hardwaren fra PC-siden er en af Golden Gates (og i og for sig også Commodores egne bridgeboards') største forcer. Praktisk talt alt kan benyttes på PC-siden: Floppydrev, harddisk (enten en partition eller en Amiga-DOS-fil, som PC'en ser som en MS-DOS-harddisk), tastatur, mus, seriellport, parallellport, grafik, monitor, you name it. Med hensyn til både floppydrev, harddisk og grafik vil det dog give en væsentlig hastighedsforøgelse, hvis PC'en får 'sit eget'. Jeg forsøgte således kun én gang at køre Windows uden PC-grafikkort... (Under instal-

lationen gjorde Windows f.eks. et desperat - men egentlig ganske godt - forsøg på at emulere det normalt blå 'fade' i baggrunden ved hjælp af 'farverne' sort og hvid!)

Up and running

Den medfølgende manual er på engelsk, tysk og fransk, og beskriver på forbillig vis, og rigt illustreret med fotos, hvorledes kortet installeres, så her var ingen problemer. Jeg synes dog, det er lidt dårligt, at manualen er over halvdelen år gammel, og således for det første kun omhandler installation i A2000 og A3000 (A4000 beskrives dog i et tillæg), og for det andet slet ikke omtaler 486SLC2-kortet, men derimod kun 386SX- og 486SLC-kortene. Dette er dog petitesse, da jeg som nævnt overhovedet ingen problemer havde med at installere kortet.

Også den medfølgende software lod sig uden problemer installere - denne består af et aktiveringsprogram til kortet, forskellige drivere samt nogle programmer, der muliggør udveksling af filer mellem PC- og Amiga-siden.

Herefter var der blot tilbage at starte aktiveringsprogrammet, og efter et kort øjeblik sås det velkendte PC-opstartsbillede, der talte RAM - til testen var kortet udstyret med 4,5 Mb, hvor standard dog kun er 2,5 Mb.

Som nævnt i indledningen har kortet det bedst med sin egen harddisk (tilsluttet kortets AT-controller) og sit eget grafikkort. Her havde for-

handleren venligt stillet en 170 Mb harddisk og et Prisma GraphicStar grafikkort til rådighed - sidstnævnte er i øvrigt nok lige i overkanten med sin pris på ca. 3.000 kr. Et ganske almindeligt ET4000-kort til et godt stykke under en 'tusse' burde klare opgaven udmærket.

Ekstra skærm?

Man skal være opmærksom på, at for at kunne vise grafik fra VGA-kortet kræves en VGA-skærm. Har man i forvejen f.eks. en Commodore 1960 sluttet til Amigaen, kan denne udmærket benyttes, men det giver det problem, at man ikke umiddelbart kan have tilsluttet Amigaens og VGA-kortets grafik samtidig. Man kan selvfølgelig blot flytte rundt på monitor-kablet, men dette er såvel uhensigtsmæssigt som usundt for kablet og stikkene. Der er to mulige løsninger på dette problem: Enten kan man anskaffe en separat monitor til PC-siden, eller også kan man benytte Vortex' såkaldte 'Monitor Master', der gør det muligt at tilslutte begge grafikudgange på en gang, og så skifte mellem dem via tastaturet. Denne 'Monitor Master' havde jeg desværre ikke mulighed for at teste, men den fungerer efter sigende udmærket, og prisen - i Tyskland koster den ca. 1.000 kr. - er kun ca. halvdelen af, hvad de billigste VGA-skærme koster.

Hvordan kører det så?

Jeg havde heldigvis mulighed for at afprøve kortet gennem en længere periode, og her benyttede jeg bl.a. programmerne WordPerfect 5.1 (DOS), Paint Shop Pro (Windows) og ABC FlowCharter (Windows), samt en lang række mindre

programmer. Jeg kan kun sige, at jeg er meget imponeret over, hvor godt det fungerer. Kompatibiliteten er helt i top, og hastigheden er absolut, som man kan forvente af en 50 MHz 486 - også under Windows, hvilket dog nok til dels kan tilskrives grafikkortet.

Ét enkelt - og meget gammelt - DOS-program nægtede dog at fungere uden grafikkortet, men da programmet gav en underlig 'adressefejlkode', vil jeg tilskrive fejlen dårlig programmering.

Rent faktisk var der kun én ting, der virkelig generede mig ved kortet. Jeg benyttede nemlig Amigaens interne drev som PC-drev, og dette betød, at jeg, hver gang jeg havde sat en ny diskette i, lige skulle vente et øjeblik, før MS-DOS ville acceptere den. Ikke nogen alvorlig fejl, men når man nu er vant til at kunne benytte en diskette omgående på en PC (i modsætning til på Amigaen, hvor systemet - af guderne må vide hvilken grund - først vil initialisere hver enkelt diskette, man sætter i), virker det en anelse irriterende. Man har jo i øvrigt den mulighed at tilslutte en PC-floppycontroller og et PC-floppydrev, hvis man vil undgå 'problemet'.

Køb det eller lad være!

Som sædvanlig med PC-kort er problemet hverken kompatibiliteten eller hastigheden, men derimod prisen. Kortet koster i standardversionen - dvs. med 2,5 Mb RAM - ca. 6.500 kr., og når dertil kommer et grafikkort og en harddisk af rimelig størrelse, når vi hurtigt op på 9.000 kr. Prisen på en

komplet 'rigtig' PC taget i betragtning er det mig en gåde, hvordan PC-kort til Amigaen kan være så dyre - i og med, at der hverken medfølger tastatur, skærm, harddisk, grafikkort, strømforsyning eller kabinet, burde kortene være langt billigere. I bund og grund får man jo kun et motherboard for pengene! Selvfølgelig koster al emulerings-soft- og hardwaren også noget, men alligevel...

På den anden side kan man også vælge at se sådan på det, at man med et PC-kort i sin Amiga sparer en masse plads på skrivebordet. Samtidig er prisen på Golden Gate 486SLC2 langt fra så urimeligt høj som prisen på visse øvrige PC-kort, og hastigheden er som nævnt helt i top - det fås ganske enkelt ikke hurtigere til Amigaen. Skal man bruge en PC nu, og har man ikke mere plads på skrivebordet, er Golden Gate 486SLC2 et udmærket køb. Kan man vente lidt, bør man efter min mening se tiden an, indtil PC-modulet til Emplant-kortet kommer på gaden. Vi vil selvfølgelig se nærmere på dette modul i AmigaVisen. □

Golden Gate 486 SLC2 er produceret af Vortex Computersysteme.

**Pris: 6.498 kr. med 2,5 Mb RAM
Venligst udlånt af Betafon,
tlf. 3131 0273**

Hiscore Professionel

Til dig der vil noget med din computer

Hiscore Professionel
direkte til dig hver
måned i et helt år

KUN
KR. 355,-

INDBETALING FOREGÅR PÅ POSTHUSET • INDBETAL BELØBET PÅ GIRO 393 0408 TIL
DANSK MEDIE HUS ApS • HILLERØDGADE 81 - 83 • 2200 KBH. N. • TLF: 3833 1011

Commodore - hvad gik galt?

Den 29. april gik Commodore International i betalingsstandsning - hvorfor gik det så galt?

Af Christian Estrup

Inden for de seneste år har der været mange kritiske røster om Commodores håndtering af Amiga-linjen - ikke mindst markedsføringen, eller mangel på samme. En formulerede det således: „Amigaen har ikke ødelagt Commodore, det er omvendt!“, og Jim Drew, manden bag Macintosh-emuleringskortet EM-PLANT, har brugt følgende formulering: „Commodore gjorde Amigaen til alle tiders bedst bevarede computer-hemmelighed!“ Hvorvidt den dårlige markedsføring er årsagen til Commodores nedtur bliver man nok aldrig enige om, men en kendsgerning er det, at Commodore gjorde en række fejlsatsninger, der i katastrofal grad tømte firmaet for penge.

Succeserne

Commodore er for mange synonymt med verdens mest populære hjemmecomputer nogensinde - Commodore 64'eren. For millioner af mennesker verden over - inklusive denne artikels forfatter - blev 64'eren den første, 'rigtige' computer. Siden den blev præsenteret i 1982 har den solgt omkring 12 millioner eksemplarer - et tal, der klart overgår alt andet. I 1984 købte Commodore så Amigaen, der blev præsenteret for første gang i efteråret

1985. Med sin multitasking, grafiske brugerflade og stereolyd var Amigaen år forud for konkurrenterne, og efter 1000-modellen fulgte i 1987 Amiga 500 og 2000. Disse modeller vendte udviklingen, og samme år begyndte Commodore at give overskud.

Fiaskoerne

Man når dog sjældent frem til roserne uden at stikke sig, og det var lige hvad Commodore havde gjort. Efter C64'eren havde man lanceret C16 og Plus4, der dog ud over et par indbyggede programmer ikke repræsenterede egentlig nytænkning. Disse maskiner blev da også vaskede fiaskoer. Heller ikke C128'eren - Commodores forsøg på at komme ind på det professionelle marked - blev nogen større succes ved sin fremkomst i 1985. I erkendelse af C64'ens vide udbredelse som spillecomputer lancerede man C64 Game System - en 64'er uden tastatur, hovedsageligt møntet på cartridgespil. Heller ikke denne maskine blev mødt med velvilje, hverken fra købere eller udviklere. Den største fiasko var dog nok CDTV'en - en CD-afspiller med indbygget Amiga. Længe nægtede man så meget som at kalde den en computer, af frygt for den udbredte computerangst. CDTV'ens største problem var dog efter al sandsynlighed, at den kom alt for tidligt - se f.eks. i dag på Philips' CD-I og sammenlign den med CDTV - forskellen er stort set 'ens'. Endelig forsøgte Commodore sig også med produktion af PC'ere, men også dette mislykkedes, hvor-

for man senere opdelte firmaet i en Amiga- og en PC-division, hvor sidstnævnte for øvrigt i 1993 blev solgt til Acer. Alle disse fiaskoer resulterede igen i røde tal nederst i Commodores regnskab, og i 1991-92 havde firmaet et underskud på over 2 milliarder!

Udvikling og markedsføring - hvilken?

I 1992 kom A4000 og A1200 så på markedet - A4000 tydeligvis rettet mod den professionelle bruger og A1200 mod hjemmebrugeren. Med det imponerende AGA-grafik-chipsæt kom Amigaen endelig foran PC'en igen rent grafisk, men spørgsmålet er, om det var for sent. I stedet for at udsende maskiner uden de store ændringer som f.eks. A500 Plus og A600 havde man utvivlsomt været bedre tjent med, om AGA-chipsættet var kommet på markedet et par år før. Samtidig begyndte de kritiske røster omkring Commodores manglende markedsføring at tage fart. Det typiske Commodore-svar på, hvorfor man ikke satte hårdere ind med markedsføringen over for PC'en, var, at de to maskiner ikke var konkurrenter, men skulle supplere hinanden. Problemet har blot været, at denne holdning udelukkende har været at finde på Amiga-siden - således har mange Amiga-ejere suppleret deres Amiga med en PC, mens de fleste på PC-siden synes at klare sig udmærket blot med PC'en! Resultatet er, at PC'en har 'ædt' sig ind på flere og flere af de områder, hvor Amigaen tidligere var en suve-

ræn nummer 1 - således er f.eks. et program som SCALA, der i den grad har været synonymt med Amigaen, på vej i en PC-udgave. Selv ikke på spil-området har man kunnet holde stand - langt de fleste spil udkommer i dag først til PC, og en række softwarehuse har allerede opgivet Amigaen.

Der er ingen tvivl om, at denne udvikling bliver utrolig svær at vende, og man skal være utrolig optimistisk for ikke at erkende, at kampen mod PC'erne om hjemmemarkedet allerede er tabt. Ikke fordi PC'en er Amigaen teknisk overlegen (således kræver det en utrolig kraftig PC, hvis man vil have ÆGTE multitasking med f.eks. OS/2), men snarere på grund af de kraftigt faldende priser på PC'ere, fulgt af en større udbredelse og dermed et større softwareudbud. Amiga-verdenen har aldrig været længere nede end nu - på den anden side havde Allan Bauer sandsynligvis ret, da han i Tech Nu i Berlingske Tidende den 10. maj i en artikel om Commodores betalingsstandsning skrev: „...Amigaen har en trofast skare af begejstrede tilhængere, der sværger til computerens overlegne lyd- og grafikgenivelse.“ Det er disse „begejstrede tilhængere“, der - sammen med Commodore og firmaets nye ejere - kommer til at afgøre Amigaens fremtid.

Commodore - hvad nu?

'Quo Vadis?' - 'Hvor går du hen?', kunne man passende spørge Commodore i disse dage. Det er der mange, der har gjort! Efter Com-

modores betalingsstandsning har det svirret med rygter om, hvad der nu ville ske. Næsten dagligt bringes nye firmaer på banen som interesserede købere, enten af hele Commodore eller dele heraf. Vi havde håbet at få en afgørelse inden redaktionens slutning, men det kunne desværre ikke lade sig gøre.

De fleste i branchen anser det for overvejende sandsynligt, at Commodore vil blive overtaget af koreanske Samsung - der for øvrigt indtil nu har produceret skærme for Commodore. Denne overtagelse er dog langt fra sikker - Commodore har således ingen kommentarer hertil. Jesper Christensen, salgsschef for Commodore Scandinavia, udtaler dog, at det er „et erklæret mål at sælge hele produktlinjen og Commodores veludbyggede distributionsnet samlet til en køber, som vil udnytte det“. Dette udelukker umiddelbart et delt salg - således har visse rygter talt om, at CD32-teknologien ville blive solgt til Philips, der næppe ville være interesseret i at videreføre en direkte konkurrent til sin egen CD-I. På den anden side er det samlede salg kun et mål, der udmærket kan overskygges af målet om at opnå den størst mulige salgssum til glæde for aktionærerne.

Under alle omstændigheder er vi en del, der i disse dage i spænding venter på en afgørelse - en afgørelse, der ifølge Jesper Christensen fra Commodore i princippet lige så godt kan komme inden for en time som en uge.

INTERACTIVE entertainment

Virgin Danmark:

NEW SYSTEM Technology - Forbindelsesvej 4 - 2100 København Ø
Tlf: 35 43 99 96 - Fax: 35 43 32 11

Anviser nærmeste forhandler på telefon nr: 35 43 99 96

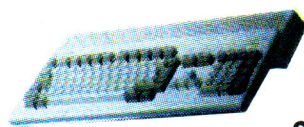
NEW SYSTEM Technology er generalagenter for Virgin Interactive Entertainment og Virgin EuroMagnetics

KH-FOTO

KONGENSGADE 9 ODENSE CITY
- lige over for Jensens Bøfhus

euro ACTIV

FOTO · VIDEO · DATA

Amiga 1200 fra kr. 2995,-

Amiga CD32 fra kr. 2495,-

VI ER EKSPERTER I AMIGA

Hos os finder du byens største udvalg:

- Amiga computere og andet originalt Commodore tilbehør
- Harddiske og RAM-udvidelser
- De nyeste spil og programmer
- Joystick og andet tilbehør
- Mere specielle ting skaffes hurtigt
- Reparationer af EDB-udstyr

Hver LANG LØRDAG kan du møde computerfreaken Morten - klar til at hjælpe med de mere brugermæssige problemer

VI SES HOS:

KH-FOTO

KONGENSGADE 9 · ODENSE C · TLF. 66 13 51 52
BOGENSEVEJ 45 · ODENSE N · TLF. 66 18 10 50
SØNDERSØ CENTRET · SØNDERSØ · TLF. 64 89 20 02

euro ACTIV

FOTO · VIDEO · DATA

Bemærk: Vore forretninger på Bogensevej og i Sønderød Centret fører et mere begrænset Amiga sortiment.

Fjern-forbindelsen

Et af de mest populære BBS-systemer til Amigaen - Xenolink - er endelig kommet i den nye version 1.90. Vi ser på, om der er noget nyt under solen.

Af Karsten Bo Malten

For 3 år siden var Paragon det mest udbredte BBS-system til Amiga. Paragon blev heftigt distribueret og piratkopieret, hvorfor dets 2 forfattere holdt op med at videreudvikle systemet. Nye folk tog over, og det nye system kom til at hedde SkyNet og siden MeBBS-Net. Samtidigt dukkede flere, helt nye systemer op. De fleste gamle Paragon-Sysops valgte enten SkyNet eller et nyt canadisk program kaldet Xenolink. Ikke længe efter kom Excelsior, CNet og DLG. Bortset fra AmiExpress, der næsten kun benyttes på de selvbestaltede såkaldte Elite-BBS'er (pirat-boards), var SkyNet og Xenolink altså de to eneste egentlige alternativer. Xenolink er et sammensat ord af „Xeno“, der betyder „fjern“, og „link“, der betyder „forbindelse“. Det er netop denne fjerne forbindelse, vi ser nærmere på i en ny version.

What's new and what's not?

Hele koden er omskrevet i en periode på over halvandet år. Xeno-

link kører i dag kun under Kick-Start 2.0 eller højere. Det er måske en hård konvention at tage, da der stadig findes mange 1.3-systemer (hvor? Red.). Til gengæld kan man sige, at vil man køre BBS, må man også være indstillet på at ofre både tid og penge på det (endda i helt urimelige kvanta). System 2.0/3.0 har dog mange fordele, og der er ingen tvivl om, at man får et bedre system, når det er optimeret til dette styresystem. Programmets forfatter, Jonathan Forbes, er nærmest notorisk berygtet for at optimere programmerne til de mindste detaljer. Det mærkes da også, da det må siges at være det suverænt hurtigste BBS-system til Amiga i dag. Med den nye Stealth-funktion mærker man faktisk ikke, at man har et BBS kørende i baggrunden. Stealth sørger for at fjerne alle skærme, indtil man kalder dem frem igen, enten via hotkeys eller en CLI-kommando - præcis som en commodity. Alternativt kan man dog vælge at have enten fuld skærm eller en „skrumpet“ skærm.

Ganske modsat Sysoppen vil brugeren ikke mærke nogen synderlig forskel fra det gamle Xenolink, bortset fra at det uvilkårligt kører mere stabilt og en smule hurtigere. Det er dog en sandhed med modifikation, da der er implementeret mange nye features, der i sidste ende kommer brugeren til gode. Inden for det sidste års tid blev det gamle Xenolink-system hacket flere steder, og sikkerheden er nu endelig i top. F.eks. bliver hele brugerfilen krypteret, og ikke engang Sysop kan se andre brugeres passwords. Hvis en konto er forsøgt hacket, får kontoens ejer direkte besked fra systemet næste gang, han logger på, i form af et pænt lille brev.

Ingen GUI-utilities?

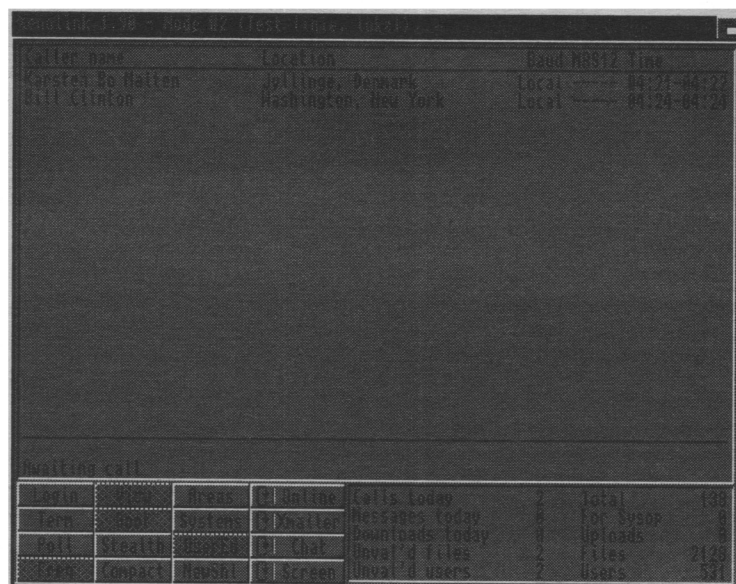
Det blev lovet, at Xenolink ville have en del nye GUI-baserede hjælpe-programmer. Desværre er det indtil videre kun blevet til to, der oven i købet er så godt som ubrugelige. Under beta-perioden var der udviklet en GUI-baseret bruger-editor, men den blev desværre kasseret, da den kørte for ustabil. Indtil der dukker flere - og forhåbentlig bedre - GUI-editorer op, må man altså leve uden.

Hvor Xenolinks „eget“ programmel ikke er helt med på udviklingen, er supporten tilsvarende stor. Der er allerede udviklet adskillige utilities af forskellig art under den (alt for lange) beta-periode, der nu bliver distribueret så godt som gratis til Sysopperne. Et af dem er XArefix, der er anmeldt andetsteds på disse sider. Der findes i øvrigt et meget stort bibliotek af gamle utilities og doors, der stadig kan bruges i den nye version.

Posten

Smertensbarnet for det gamle Xenolink-system var det elektroniske postsystem, der ikke fungerede ordentligt. Dette fungerer nu ganske smertefrit, og Xenolink har endda brudt muren igennem til Internet- og Usenet-post gennem et programsæt udviklet af en hollandsk Sysop.

Under den nye version er det i øvrigt muligt at køre med frontdoor. I denne forbindelse vil det sige, at man kan køre med andre mailere

Når en linie ikke er flyttet helt i baggrunden med Stealth, kan man se status for den. Herfra kan man også starte en række af Xenolink's faste utilities, bl.a. den bruger-editor, der ikke eksisterer endnu!

end Xenolink's (iøvrigt glimrende) Xmailer-program, som f.eks. den populære TrapDoor.

Xe-no-way?

Når man skal vælge BBS-program, handler det meget om smag. Grundlæggende set kan de fleste systemer det samme, forskellen ligger bag alt det, brugeren aldrig stifter bekendtskab med, dvs. Sysop-siden.

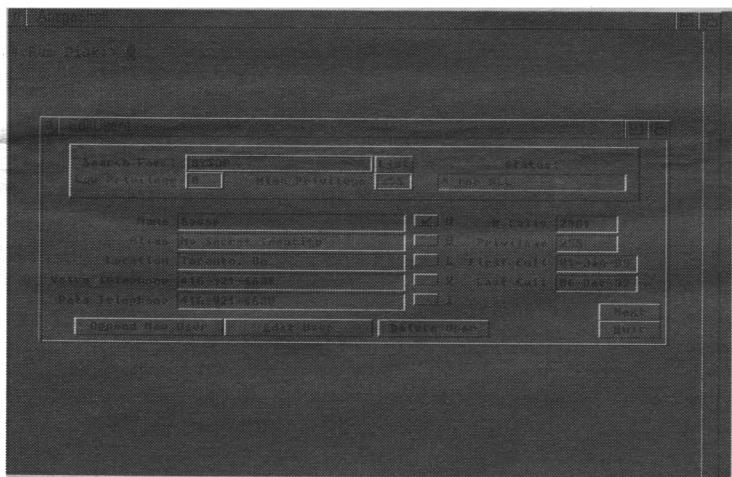
Xenolink rummer mange flere features, end jeg kan nå at få med her, og endnu flere er på vej. Jonathan Forbes lover bl.a., at programmet i næste version vil understøtte RIP. RIP er en grafisk overbygning til BBS'erne - det er indtil videre kun udbredt i USA, men man kan forvente, at Xenolink og andre BBS-systemer vil bringe det til Europa inden alt for længe.

Xenolink er yderst konfigurerbart. I princippet kan man få det til at ligne et hvilket som helst andet Bulletin Board System udadtil, hvis man måtte ønske dette. Har man brug for flere linier, er dette ikke noget problem, inklusiv ISDN-linier, som mange andre BBS-systemer har det svært med. Xenolink taler iøvrigt også gerne dansk eller et hvilket som helst andet sprog (programforfatter foreslår klingonsk).

Stabilitet, hastighed og minimalt pladsforbrug er nøgleordene i Xenolink, og jeg må indrømme, at man får masser af den slags. Jeg har praktisk talt ikke oplevet nogen alvorlige fejl ved systemet, og får programforfatter Forbes rettet op på de mangler, han i øvrigt tidligere har lovet rettet op på til denne version, er Xenolink et meget attraktivt BBS-system. Selv om man køber Xenolink 1.90 nu, vil den næste version 2.0 være gratis.

Xenolink koster 1200 kr hos den danske importør. Opgraderer man fra Xenolink z3a koster det dog kun ca. 500 kr. Med registreringen af Xenolink får man i øvrigt en god dansk support fra to BBS'er, der importerer både filer og post direkte fra Canada.

Xenolink er udviklet af Xenomiga Technologies v/Jonathan Forbes i Canada. Programmet kan bestilles direkte fra Canada eller fra den officielle danske importør Kenneth Perto, der kan kontaktes på BBS tlf.nr. 8372 0273. □

Her er den så, den bruger-editor, der aldrig blev releaset. Jeg håber, den kommer i version 2.0!

Kort om FIDO-nettet

Verdens største amatør-baserede postnet kaldes det; dette FIDO-net. Det har efterhånden mange år på bagen, og har man et modem, stifter man utvivlsomt også bekendtskab med det før eller siden. De fleste fagtidsskifter har gentagne gange skrevet om det, så denne artikel i AmigaVisen bliver hverken den første eller sidste.

Af Karsten Bo Malten

I år er det godt og vel 10 år siden, Tom Jennings fandt på det, der i dag er kendt som FIDO-nettet. Tom Jennings drev på det tidspunkt et privat BBS-system, hvor brugerne kunne læse og skrive lokal post. Han savnede dog kontakten til andre ligestillede, og satte sig derfor til at kode det første simple FIDO-net. FIDO var i stand til at udveksle elektronisk post med andre systemer, ganske automatisk. Når først posten var hentet i land og anden post var afleveret, kunne den læses på ens egen computer i ro og mag - uden at man skulle bekymre sig om tele-

fonregninger. FIDO kørte i øvrigt på alle systemer - og gør det stadig. Således kan man tale sammen, uanset om man skriver fra Macintosh, UNIX, MS-DOS eller Amiga. Nettetets brugere kaldes for noder og points. En node er som regel et BBS. Et point er i FIDO-nettet en bruger, der logger på et BBS for at udveksle post. BBS'et kaldes i denne forbindelse for en BOSS.

Sideløbende med FIDO's udbredelse skabtes et behov for at strukturere nettets opbygning. Således blev FIDO opdelt globalt i zoner, regioner og nets. Foruden et navn får hver bruger det, der kaldes for en 4-dimensionel adresse, opbygget af fastsatte tal for geografiske

områder samt unikke net-oplysninger. F.eks. kan man ud fra „2:230/420.0“ læse, at vedkommende bor i Danmark, Europa og begår sig på net 230 som node 420. Der udsendes jævnligt både globale og lokale lister over alle tilmeldte på nettet, således at man kan skrive direkte til en bestemt person uden at kende dennes telefonnummer eller andre oplysninger.

EchoMail og NetMail

På FIDO findes der groft sagt to måder at sende post på, enten ved direkte adressering eller „echoing“. Førstnævnte kaldes almindeligvis for NetMail eller matrix, hvilket vil sige, at man sender et brev direkte til en bestemt person. EchoMail er derimod en form for brevudveksling, der når ud til alle, der er tilknyttet nettet. Når man sender et EchoMail-brev, bliver brevet „echo'et“ ud til alle, så det for alle er muligt både at læse og svare på brevet - dette er den mest benyttede form for brevudveksling. Forskellen mellem EchoMail og NetMail er dog, rent teknisk, stort set ens (aha - forskellen er ens? Red.), da man godt kan echo'e („route“) en matrix gennem

nettet, selv om det er et personligt brev. Derved kan alle noder læse brevet. Hvis man ønsker at gardere sig mod, at uvedkommende læser et privat brev, er det muligt at kontakte den pågældende person direkte - dog vil det koste en opringning direkte til modtageren, hvilket hurtigt kan blive en dyr fornøjelse, hvis det er oversøiske opkald.

Der er klart, at folk ikke nødvendigvis deler samme interesseområder. Derfor er postgangen delt op i områder, kaldet konferencer. Hver konference har sædvanligvis en ordstyrer, kaldet en moderator, der beslutter, hvad og hvordan der må udveksles post. Man må følge moderatorens ord, da denne har ret til at give en person skriveforbud - der skal dog for det meste en del til, før dette drastiske skridt tages.

Der er ikke tal på, hvor mange systemer der benytter principperne bag FIDO, eller sågar hvor mange der er tilmeldt det officielle FIDOnet, men mit personlige bud ligger på langt over 30-40.000. Teknologien er i dag „voksen“ nok til ikke at kun at kunne behandle post fra

det originale FIDO. Grænserne er nærmest fjernet, og elektronisk post fra mange systemer flyder sammen. Således kan man både læse og skrive FIDO-post på Internet og omvendt udveksle E-mail og UseNet-post på FIDO. Sidstnævnte er dog stadig nyt og i øvrigt temmelig omkostningsfuldt i Danmark.

Alle kan være med, uanset om man har PC, Macintosh, Amiga eller andre systemer - bare man har et modem. Ønsker man at lade sig registrere som node, skal man ansøge den pågældende net-coordinator. Det vil dog være lettest at ansøge om at blive point på sit lokale BBS. Der er mange termer og en smule tekniske detaljer, man skal sætte sig ind i, men der eksisterer masser af dokumentation og programmet til Amiga'en.

Om Tom Jennings stadig er aktiv på FIDO, ved jeg ikke, men han havde nok ikke regnet med, at han kunne fejre FIDO's 10 års jubilæum med tusindvis af andre mennesker. □

Areafix

FIDO-nettets udbredelse har skabt et kæmpe bibliotek af forskellige mere eller mindre gratis programmer, der gør dagligdagen let for FIDO-brugeren. Vi ser kort på et af de mest udbredte af slagsen, Areafix.

Node 0: Local - Karsten Bo Maltén Jyllinge, Denmark A:255

```
(Private)
Net Matrix
#1221 (reply to #1182)
12-May-94 04:11:19
Karsten Bo Maltén @ 2:230/420.0
Xareafix @ 2:230/420.0
HEMMELIGT!

-AMIGA-E.AMY
-GVP.AMY
-EMS.AMY
-UGROUP.AMY
-HSMODS.AMY
-XENOLINK.FROG
-UNLINKED

<A>gain, <R>reply, <O>original, <Q>quit, <?> More help:
```

Her sendes et brev til Areafix, hvor den bedes om at koble undertegnede fra en række konferencer, samt at sende en liste over ikke-tilkoblede konferencer.

Af Karsten Bo Maltén

I USA er det i de fleste stater gratis at ringe lokalt. Derfor har man kun i Europa længe gjort mange underlige forsøg på at gøre processen med informations- og brevudveksling hurtigere og lettere. En af de mest vellykkede innovationer i denne retning hedder Areafix. De fleste points har sikkert stiftet bekendtskab med dette,

når man først kender det, uundværlige program.

Ideen er ganske enkelt, at man skriver et brev, adresseret til programmet Areafix, hvor man beder det om at udføre forskellige trivielle opgaver. Man kan f.eks. bede programmet om at til- eller frakoble pointet (eller noden for den sags skyld), forskellige brevområder eller sende en liste over eksisterende områder. Areafix

skriver så et pænt brev tilbage, hvor den skriver en lille historie om, hvad der er sket og eventuelt en eller flere lister over brev-områder.

Areafix er både pointets og Boss'ens bedste ven. Sysoppen slipper for administration - det hele foregår så godt som 100% automatisk. Pointet slipper for sløve BOSS'es, der alligevel aldrig får taget sig sammen til at lave de forskellige ting manuelt.

File requests

En af de mest udviklede Areafix-kloner er den nyligt udgivne Xareafix til brug i Xenolink-miljøet. Her er det endda muligt at bede programmet finde forskellige filer til en. Skriver en bruger et brev til Xareafix om at søge efter en bestemt fil (eventuelt med wildcards), vil det distribuere brevet på normal vis, således at der bliver søgt efter filen på alle BBS'er, hvor programmet er installeret. Brugeren modtager kort efter en række breve fra BBS'erne om søgningens resultat. Han eller hun kan derefter bestille en eller flere filer. Denne transaktion kaldes file-requests (eller freqs).

Udviklingen har taget en drejning hen imod, at online-sessions bliver en mindre og mindre del af det at være modem-ejer i dag. I princippet behøver man i dag slet ikke at gå online, hvis man er oprettet som point på et fast BBS - alt kan foregå pr. brevudveksling. □

```
Node 0: Local - Karsten Bo Maltén Jyllinge, Denmark A:255
Xareafix 1.0
#2207 (reply to #2206)
01-May-94 18:37:35
Xenolink File
Karsten Bo Maltén
Found matching File(s)

Found file(s) matching pattern 'Mbin'.
Section: 9 (Utilities/tools/hacks)
Filename: Mbin.LZH
Length: 315
Upload date: 28-Jan-94
Description: Adds to your CLI, Shell or any other console (incl. XingCon) to your BB public screen size.

Section: 9 (Utilities/tools/hacks)
Filename: RIGCALC.LHA
Length: 31429
Upload date: 29-Jan-94
Description: RIGCALC 3.6 - Direct-from-disk ANIM 3 & 7 viewer

Section: 9 (Utilities/tools/hacks)
Filename: RIGCALC.LHA
Length: 31429
Upload date: 29-Jan-94
Description: Description missing due to system-crash - sorry

FOUND AT:
A.C.E.
Amiga Classic Exclusive
Call +45-46789734 24h
Contact SysOp at: Email: gskbbs7@chs.dk Fido: 2:230/420.0
AmigaNet: 2:230/420.0 HSA: 181/5.0

Xenolink 1.00, Xareafix 1.0
A Origin: Zen's the true art of BBS'ing, A.C.E. +45-46789734 (2:230/420)
<A>gain, <R>reply, <O>original, <Q>quit, <?> More help:
```

Her har Xareafix fundet en række filer på et BBS. Der er søgt med wildcards på „*big“, og Xareafix sender altså her en filliste med beskrivelse. Beskrivelsen m.v. svarer til den, man vil finde online på BBS'et.

```
Node 0: Local - Karsten Bo Maltén Jyllinge, Denmark A:255
Net Matrix
#1290
06-May-94 23:42:43
Xareafix @ 2:230/420.0
Karsten Bo Maltén @ 2:230/420.0
Auto Reply

Unlinked message area's:
Tagline Description
SCALE_STAT (LOCAL) Statistik Echo, Mail/Files.

Unlinked file area's:
Tagline Description
ADSPKING Amiga Animation Files & Utili...
ADSPARTS Amiga Army Reports and B...
ADSPARTS Amiga Art & Graphics & B...
ADSPARTS Amiga BBS docs - all bbs'es...
ADSPARTS Amiga BBS List...
ADSPARTS Amiga Users Group Newsletters...
ADSPARTS Cool BBS Files...
ADSPARTS Cool Programs...
ADSPARTS DIALOG BBS Support...
ADSPARTS Amiga Networking & Point Files...
ADSPARTS Official ADS Information/News...
ADSPARTS Misc. BBS Files/Soundbodies...
ADSPARTS Xenolink BBS Files...
ADSPARTS Amiga Sound Trackermod./Utili...
ADSPARTS Text and Graphics...
ADSPARTS TransAmiga BBS...
ADSPARTS Amiga BBS Files...
ADSPARTS Video BBS Files...
ADSPARTS Amiga Viruscheckers & SH...
ADSPARTS AmigaNet 2.0 Utilities...
ADSPARTS Xenolink BBS Support Files...
ADSPARTS Xenolink BBS Support Files...
```

Areafix har kort efter modtaget brevet og kvitterer bl.a. med den ønskede liste.

**BENEATH A
STEEL
SKY**

Beneath a Steel Sky

Amiga format
Vejl. Udsalgspris
Kr. 359,00

Virgin Danmark:

NEW SYSTEM Technology - Forbindelsesvej 4 - 2100 København Ø

Tlf: 35 43 99 96 - Fax: 35 43 32 11

Anviser nærmeste forhandler på telefon nr: 35 43 99 96

NEW SYSTEM Technology er generalagenter for Virgin Interactive Entertainment og Virgin EuroMagnetics

AMIGA PRISER DER SLÅR ALT!

NYE MED 1 ARS GARANTI ORIGINALE MODELLER

Amiga 500+	med 1 MB RAM, mus, bøger m.m.	1995,-
Amiga 600	med tv-stik, 1 MB RAM	1995,-
Amiga 1200	med 2 MB RAM, tv-stik	2595,-
Amiga 1200	med Desk Top Dynamit: Tegneprogram De Lux Paint VI AGA, tekstbehandling, printmanager og 2 spil: "Dennis" og "Oscar"	2895,-
Amiga 1200	med 20 MB Harddisk	3595,-
Amiga 1200	med 130 MB Harddisk	4795,-
Amiga 1200	med 214 MB Harddisk	4995,-
Amiga 1200	med 250 MB Harddisk	5495,-
Amiga 1200	med 345 MB Harddisk	5995,-
Amiga 1200	med 450 MB Harddisk	6995,-
Amiga 1200	med 530 MB Harddisk	7495,-
Amiga CD32	med 4 spil, Joypad m.m.	2495,-
Amiga CDTV	med tastatur, diskettestation m.m.	2495,-
Amiga 4000/68030	processor med 4 MB RAM	9995,-
Amiga 4000/68030	med 4 MB RAM, 120 MB HD	10995,-
Amiga 4000/68040	processor med 6 MB RAM	13995,-
Amiga 4000/68040	med 6 MB RAM, 214 MB HD m.m.	15495,-

Udstyr

TV-modulator A500	398,-	Farvemonitor 1085s	1995,-
512 KB RAM	299,-	Farvemonitor	
1 MB RAM A600	595,-	MicroVitecs A1200	3495,-
Ekstern Disk.st.	498,-	Epson LQ-100 printer	1495,-
Intern Drev	595,-	Disketter 100 stk	299,-
Spil: Zool m.m. fra	50,-	Disk Top Pakke	398,-

Nyt Nyt !!!

Få installeret 214 MB Harddisk i din Amiga 1200 for kun 2500,-

Få installeret 345 MB Harddisk i din Amiga 1200 for kun 3500,-

C.S. DATA SERVICE

74488988 • 30748684

Ring efter Prisliste • 1 Års Garanti

KÆMPE SPIL KONKURRENCE

Søren Andersen fra S.E. Andersen Bornholm, et af Danmarks største postordrefirmaer, synes at idéen med AMIGAvisen, var så god at han straks sendte os 29 gode spilpræmier som vi kunne fornøje os med i konkurrencen du ser på denne side.

Så derfor kære læser har du nu alletiders chance for at vinde et spil til din dyrbare Amiga eller CD32 computer. Hvem har dog påstået at sommeren skulle tilbringes på stranden med sol, bare damer og muskuløse strandløver, når man kan tilbringe tiden foran computeren. Invitér kæresten med hjem til et godt spil, og undgå at blive solskoldet.

Sådan deltager du:

Udfyld kuponen med de rigtige svar på nedenstående spørgsmål.

1. Hvilket firma har sponsoreret præmierne i denne konkurrence?

- A) Hansen, Hanse & Hansen A/S
- B) ASE Nedergård
- C) S.E. Andersen

2. Hvilket firma står bag Amiga-serien?

- A) Commodore
- B) GREMLIN
- C) AMIGOS INT.

3. Hvem udgiver Amigavisen?

- A) Bonniers
- B) Dansk Medie Hus
- C) Specialblads Forlaget

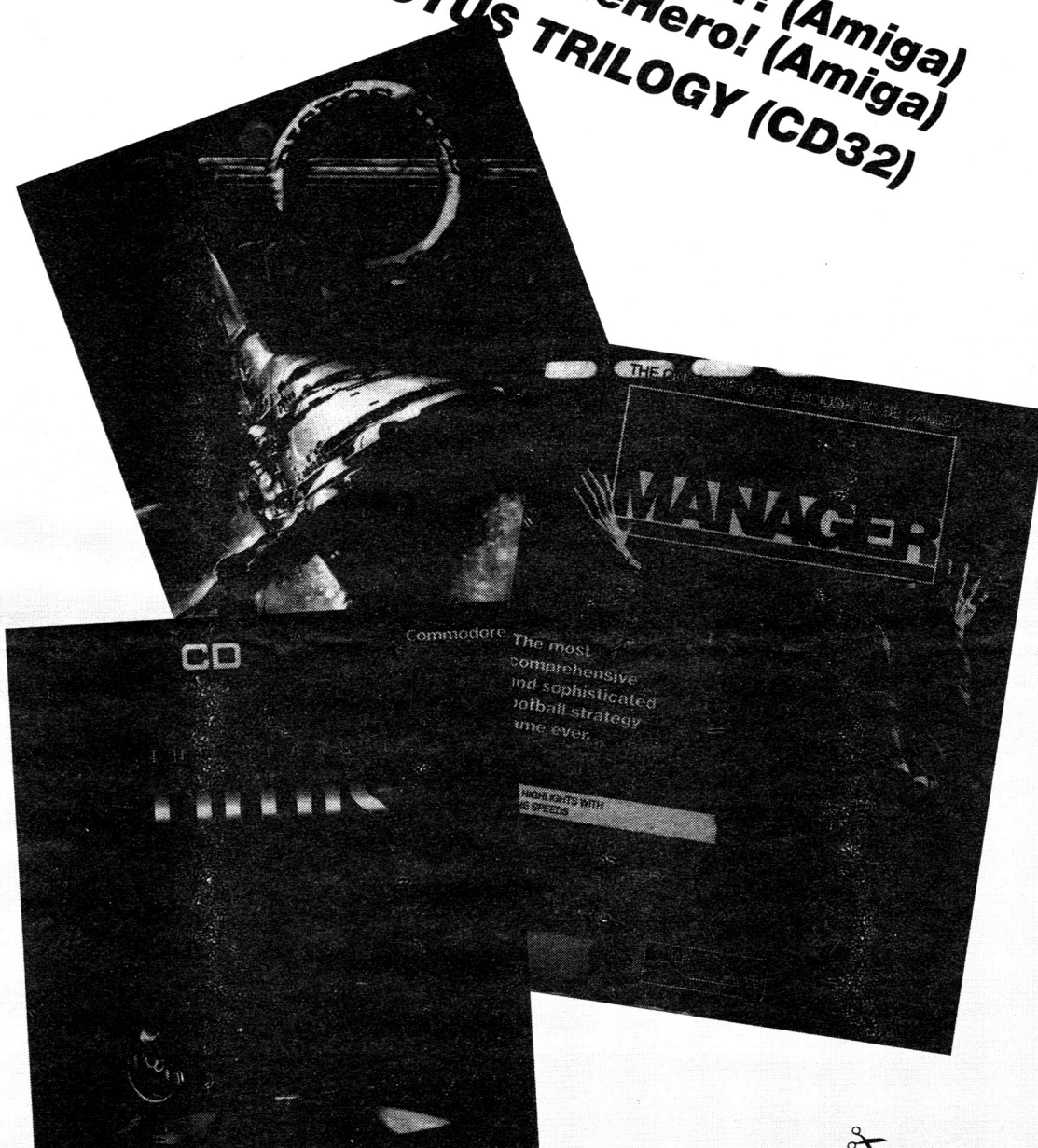
4. Hvor meget prisgaranti giver firmaet S.E. Andersen

- A) 1 måned
- B) 14 dage
- C) 1/2 år

5. Er Golden Gate, navnet på en bro i USA eller en artikel i Amigavisen?

- A) En artikel i Amigavisen
- B) En bro i USA
- C) Begge dele

**S.E. Andersen
Sponsorerer:**
7 Stk. Premier manager! (Amiga)
10 Stk. DisposableHero! (Amiga)
12 Stk. LOTUS TRILOGY (CD32)

JA tak jeg ønsker at deltage i konkurrencen om et af ovenstående spil.

Dine svar:

- 1. ☐A ☐B ☐C
- 2. ☐A ☐B ☐C
- 3. ☐A ☐B ☐C
- 4. ☐A ☐B ☐C
- 5. ☐A ☐B ☐C

Computer:

☐CD32 ☐Amiga _____

☐Anden computer: _____

Kuponen skal indsendes senest den 1. august 1994!

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Husk
Porto

AMIGAvisen

Hillerødgade 81-83
2200 København N

Danmarks mest solgte Amigaspil...

...prisbaskere fra K·E·Media!

F.eks:

Apocalypse
Vejl. udsalg kr. 199,-

Cannon Fodder
Vejl. udsalg kr. 299,-

Desert Strike
Vejl. udsalg kr. 199,-

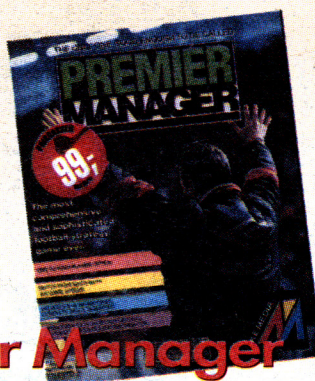
Space Hulk
Vejl. udsalg kr. 199,-

Espania '92
Vejl. udsalg kr. 99,-

Goal!
Vejl. udsalg kr. 199,-

Premier Manager
Vejl. udsalg kr. 99,-

Mortal Kombat
Vejl. udsalg kr. 299,-

K·E·MATHIASSEN A/S Få oplyst nærmeste forhandler på tlf: 86 24 06 33